

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Ympäristötekniikan koulutus

Joose Korhonen

SELVITYS FARMARI 2015 -MAATALOUSNÄYTTELYN SUUNNITTELUSTA

Opinnäytetyö
Lokakuu 2015

OPINNÄYTETYÖ
Syksy 2015
Ympäristötekniikan
koulutusohjelma
Karjalankatu 3
80200 Joensuu
Puh. (013) 260 6900

Tekijä

Joose Korhonen

Nimeke

Selvitys Farmari 2015 -maatalousnäyttelyn suunnittelusta

Toimeksiantaja

ProAgria

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tarkoitus oli laatia selvitys Farmari 2015-maaseutunäyttelyn suunnittelusta. Työn toteutus perustuu ISO 14001 -sertifikaattiin.

Työ toteutettiin auditoimalla ja haastattelemalla seitsemää tapahtuman työntekijää ja neljää vierailijaa tapahtuman aikana. Tapahtuman jälkeen näytteilleasettajille toteutettiin sähköpostihaastattelu, johon vastasi kuusi yritystä. Kerätystä informaatiosta luotiin katselmus, jolla arvioitiin tapahtuman suunnittelua. Lisäksi analysoitiin tapahtuman suunnittelussa käytettyä ohjeistusta tapahtumassa työskenteleville ja näytteilleasettajien riittävyttä analysoitiin. Katselmuksessa tunnistettiin toiminnansuunnittelun ympäristönäkökohdat.

Tapahtumansuunnittelun ympäristönäkökohdiksi tunnistettiin työntekijöiden ja etenkin työnjohtajien riittävyys, liikenne ja logistiikka sekä riittämättömät ennakkotiedot edeltävästä näyttelystä. Tapahtuman kehittämiseksi yrityksen tulee tehdä tiiviimpää yhteistyötä ProAgrian muiden yksiköiden kanssa.

Tapahtumansuunnittelun tueksi suositeltiin tulevien tapahtumien dokumentointia. Dokumenttiin kirjattujen havaintojen perusteella toimintaa pystytään kehittämään ympäristöystävällisemmäksi, minkä lisäksi se ylläpitää ympäristönsuojelun tasoa tulevissa tapahtumissa. Dokumentointi ehkäisee myös ongelmien toistuvuutta.

Maaseutunäyttelyssä tulisi myös vierailla ulkopuolisen auditoijan, esimerkiksi tulevan näyttelyn järjestäjän. Tapahtuman pystyisi auditoimaan esimerkiksi Green n clean edustajalla, jolloin tapahtuma olisi myös mahdollista sertifioida.

Kieli Suomi

Sivuja 47 + 5 liitettä

Asiasanat

Ympäristöjohtaminen, ympäristöohjelma, ympäristöjärjestelmä, ympäristöpolitiikka, ProAgria, Farmari, suurtapahtumat.

THESIS
Spring 2015
Degree Programme in
Environmental Technology
Karjalankatu 3
80200 Joensuu
Puh. (013) 260 6900

Author
Joose Korhonen

Title
Report of planning of Farmari 2015 Agricultural Fair

Commissioned by
ProAgria

Abstract

The purpose of this study was to investigate the planning for the Farmari 2015-convention. The implementation of the work is based on ISO 14001 standard.

The work was carried out by interviewing seven people working at and four visitors of the event. After the event an e-mail interview was sent to 10 out of 422 companies that were presenting their products and services at the event. Six of them answered. The evaluation concerning the planning of the event was conducted using information that was acquired from the interviews and the environmental consideration was identified in the review.

From an environmental point of view, the key concerns in the event planning are adequate numbers of workers, transport and logistics as well as insufficient preliminary data of previous convention. For the further development of the event, the company should look into working more closely with the other departments of ProAgria as part of the environmental concerns could have been predicted by using the prior event organizer's information.

As support for planning future events, documenting upcoming events is recommended. Recorded documents of past operations can help develop more environmentally friendly ways of working and also maintain the level of environmental protection for future events. Documentation will also prevent the repetition of past mistakes.

The convention should also be audited by an external auditor in the future, for example by representative of Green n Clean. After the audit, the event could also be certified.

Language Finnish

Pages 47 + 5

Key words

Environmental management, Environmental programme, Environmental management systems, Environmental policy, ProAgria, Farmari, a Major event.

Nimiö

Tiivistelmä

Abstract

Sisällys

1	Johdanto	6
1.1	Taustaa	6
1.2	Keskeiset käsitteet	7
2	Kestävä kehitys toiminnansuunnittelussa	8
2.1	Kestävän kehitys osana yritystoimintaa	9
2.2	Resurssitehokkuus	9
2.3	Media	10
2.4	Toiminnan eettisyys	11
2.5	Lainsäädäntö	11
2.6	Ympäristösuunnitelma tapahtumasuunnittelun tukena	16
2.6.1	Sertifikaatit	18
2.7	Ympäristötoiminnan järjestelmällinen kehittäminen	19
2.7.1	Ympäristökatselmus	19
2.7.2	Ympäristöpolitiikka	19
2.7.3	Ympäristöpäämäärät ja -tavoitteet	20
2.7.4	Ympäristöohjelma	20
2.7.5	Sisäinen viestintä	21
2.7.6	Ulkoinen viestintä	21
2.7.7	Toiminnan ohjaus	22
2.7.8	Dokumentointi ja asiakirjojen hallinta	23
2.7.9	Sisäinen auditointi	23
2.7.10	Johdon katselmus	25
2.7.11	Ympäristöjohtaminen	25
3	Työn tarkoitus ja tavoitteet	26
3.1	Tarkoitus ja tavoitteet	26
3.2	Tutkimustehtävä	26
4	Tutkimuksen toteuttaminen	26
4.1	Aiheen rajaus	26
4.2	Aineiston keruu ja toteutus	27
4.3	Tapahtuman sertifiointi	27
4.4	Ympäristökatselmus	27
4.5	Markkinointi ja kommunikointi	31
4.6	Hankinnat	32
4.7	Jätehuolto	33
4.8	Havainnointi ja haastattelut	34
5	Tulokset ja niiden tulkinta	36
5.1	Dokumentointi	36
5.2	Indikaattorit	37
5.3	Markkinointi	38
5.4	Sisäinen viestintä	39
5.5	Tapahtuman suunnittelu	39
5.6	Ehdotus ympäristöpolitiikasta	40
5.7	A Greener Festival	40
6	Päätäntö	41
6.1	Tarkastelu	41
6.2	Menetelmän ja toteutuksen arviointi	42
6.3	Virhemahdollisuudet	42

6.4 Kehityksen kuvaus.....	43
Lähteet.....	46

Liitteet

Liite 1	Farmari 2015 -näyttelyn kartta
Liite 2	Ohjeita näyttelyvieraille (www-sivut)
Liite 3	Ohjeita näyttelyvieraille (www-sivut)
Liite 4	Näytteilleasettajaehdot
Liite 5	Sähköpostihaastattelun runko

Kuvat

Kuva 1	Tapahtuma-alue
Kuva 2	Konekenttä 2
Kuva 3	Metsä
Kuva 4	Eläinkenttä
Kuva 5.	Navetta
Kuva 6.	Jätteenlajittelu
Kuva 7.	Sähköjohdolle suunniteltu ylikulkusilta

Taulukot

Taulukko 1	Indikaattoritaulukko
Taulukko 2	Jätehuollon indikaattoritaulukko

1 Johdanto

Opinnäytetyössä selvitettiin ProAgrian Farmari -näyttelyn suunnittelua. Tapah-
tuma järjestettiin 2. - 5. heinäkuuta 2015. Työn avulla tutkitaan keinoja, joilla
suur tapahtumista kehitetään taloudellisempia kestävän kehityksen näkökulmas-
ta. Tapahtuman katselmus perustuu ISO14001 -standardiin.

Ympäristöstä huolehtiminen on tärkeä osa yrityksen imagoa. Yrityksen tai yhtei-
sön toiminnan läpinäkyvyys ja ympäristöstä huolehtiminen ovat myös muuttu-
massa entistä tärkeämmiksi näkökohdaksi tapahtumansuunnittelussa. Tehokas
suunnittelu ja organisointi vähentävät turhaa resurssinkäyttöä ja toisaalta var-
mistaa viihtyisän tapahtuman.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii ProAgria, joka on koko Suomessa toimi-
va asiantuntijaorganisaatio. Yhtiön tavoitteena on maatalouden ja siihen liittyvän
yritystoiminnan kehittäminen. Se tarjoaa osaamista, jolla se kehittää asiakkaan
maataloustoiminnan laatua, kilpailukykyä ja kannattavuutta.

Työn ohjaajana toimii Asko Puhakka ja tarkastajana Juha Kilpeläinen.

ProAgrian edustajana toimii Marja Pulkkinen, joka työskentelee ProAgrialla bio-
energia-asiantuntijana.

1.1 Taustaa

ProAgrialla on käytössä ISO 9001 -standardi, joka on maailmalla tunnetuin ja
käytetyin ympäristöjohtamismalli. Standardia käytetään liiketoiminnan, proses-
sien ja johtamisen kehittämisessä. Sitä käytetään organisaatiossa tuottamaan
vaatimuksia asiakkaitten tarpeiden ja tyytyväisyyden varmistamiseksi. Yrityksen
toiminnassa tavoitellaan ympäristöä kunnioittavaa ja mahdollisimman pienen
hiilijalanjäljen tuottavaa toimintaa. (Pulkkinen, 2015.)

Yrityksen arvoiksi määritellään:

- *asiakkaan menestyminen*
- *maaseudun puolesta*
- *osaaminen ja innostus*
- *riippumattomuus*
- *kestävä kehitys* (ProAgria www-sivut).

1.2 Keskeiset käsitteet

Asemakaava

Kunnan alueiden käytön yksityiskohtainen rakentamista ja muuta alueen kehittämistä varten kehitetty suunnitelma.

Auditoija

Ympäristöjärjestelmän tarkastaja (Pesonen ym. 2005, 169).

Auditointi

Ympäristöjärjestelmän toimivuuden tarkastus (Pesonen ym. 2005, 169).

Sertifikaatti

Ulkopuolisen sertifiointiorganisaation myöntämä todistus yrityksen tuottaman ympäristöjärjestelmän tasosta (Pesonen ym. 2005, 172).

Yleiskaava

Maankäytöstä yleispiirteinen kuntien yhteistyössä laadittu kaava.

Ympäristökatselmus

Selvitys yrityksen toimintaan liittyvistä ympäristövaikutuksista ja ympäristötoimien tehokkuudesta (Pesonen ym. 2005, 174).

Ympäristönäkökohta

Toiminnosta, tuotteesta tai palveluiden osasta aiheutuva ympäristömuutos tai -vaikutus (Pesonen ym. 2005, 174).

Ympäristöohjelma

Ympäristötavoitteiden saavuttamiseen suunniteltu toimenpide aikatauluineen ja vastuuhenkilöineen (Pesonen ym. 2005, 174).

Ympäristöpolitiikka

Ympäristöjärjestelmän perusosa ympäristöhoidon periaatteista, ympäristöarvoista ja tavoitteista (Pesonen ym. 2005, 175).

Ympäristöpäämäärä

Merkittäviin ympäristönäkökohtiin pohjautuva pyrkimys (Pesonen ym. 2005, 175).

Ympäristövaikutus

Haitallinen tai hyödyllinen muutos ympäristössä, joka on syntynyt syy-seuraussuhteessa ympäristönäkökohdista (Pesonen ym. 2005, 175).

2 Kestävä kehitys toiminnansuunnittelussa

Kestävän kehityksen termi syntyi 1980-luvun lopussa, jolloin ympäristön ja kehityksen maailmankomissio, eli ns. Brundtlandin komissio julkaisi raportin ”yhteinen tulevaisuutemme”. Raportin määritelmä kestävästä kehityksestä on kehitys, joka täyttää nykyisten sukupolvien tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tyydyttää omia tarpeitaan. Määritelmä on hyväksytty niin kansainvälisesti, kuin myös lukuisissa yrityksissäkin. (Our Common Future, 1987.)

Vaikka kestävä kehitys määritelmä tähtää tulevaisuuden sukupolvien hyvinvointiin, on yrityksen toiminnan tähdättävä toiminnassaan muutosten toteutumiseen nykypäivänä. Yrityksen tulee olla sitoutunut kestävä kehityksen määritelmään saman tien, eikä tarkastella yrityksen toimintaa tulevaisuuden näkökulmasta. Ratkaisuja tulee arvioida siitä näkökulmasta, miten kestäviä ne ovat pitkällä aikavälillä. (Our Common Future 1987.)

Kestävän kehityksen määritelmästä ja tulkinnasta on lukuisia muunnoksia. Siksi sitä pidetään epämääräisenä käsitteenä. Sitä on kritisoitu esimerkiksi siitä, että teollistuneet maat ovat määritelleet sen omien etujensa mukaisesti. Teollistuminen ja aineellinen hyvinvointi ei lisäännä yhtä paljon samanaikaisesti maapallon eri alueilla. Tästä syystä ympäristöongelmiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseen ei ole kaikkialla samanlaisia mahdollisuuksia tai edellytyksiä. Kestävän kehityksen toimivuuden takia olisi tärkeää, että etenkin länsimaat muuttaisivat toimintatapojaan. Näin köyhille maille tulisi myös mahdollisuus kehittyä. (Rohweder 2004, 18.)

2.1 Kestävän kehitys osana yritystoimintaa

Yrityksen toiminnan tavoite on olla kannattavaa. Tämän vuoksi on tärkeää perustella, mitä hyötyä kestävän kehityksen periaatteesta on sen toiminnalle. Ympäristömyönteisille tai sosiaalista vastuuta kasvattaville tuotteille on jo syntynyt selkeä markkinarako. Hyviä esimerkkejä ovat luomuelintarvikkeet tai Reilun kaupan tuotteet. (Rohweder 2004, 82.)

Yrityksen kestävä kehitys edistävä toiminta voi parantaa imagoa ja näin myös lisätä yrityksen palvelujen ja tuotteiden kysyntää. Positiivinen imago voi olla myös tärkeä osa pätevän henkilöstön rekrytointia. Jos tieto yrityksen henkilökunnan hyvinvoinnista on osa imagoa, se lisää työstä kiinnostuneiden pätevien työnhakijoiden määrää. Työtapaturmien väheneminen vähentää kustannuksia, kun turhat sairauspoissaolot vähenevät ja työtä suoritetaan normaalilla kokoonpanolla. Henkilöstön tiiviimpi sitoutuminen yrityksen toimintaan lisää innovatiivista ja tuottavaa toimintaa. (Rohweder 2004, 83.)

2.2 Resurssitehokkuus

Tehokas luonnonvarojen käyttö ja korkea ympäristönsuojelutaso vaikuttaa pitkällä aikavälillä taloudelliseen kannattavuuteen. Kun rakennukset, koneet ja tuotekehitys ovat jo valmiiksi tulevan lainsäädännön mukaisia, lisäinvestointien tarve prosessien päivittämiseen vähenee. (Rohweder 2004, 82.)

Materiaali- ja energiatehokkuuden tehostaminen ja tuotteiden haitallisuuden vähentäminen parantavat myös yrityksen kannattavuutta. Toimenpiteet vähentävät ympäristönsuojelu- ja tuotantokustannuksia, jolloin luonnonvarojakin tarvitaan vähemmän. Näin ympäristömääräysten kiristys ei vaaranna toiminnan kasvua. (Rohweder 2004, 82.)

Kustannusten minimoiminen ja markkinoiden kasvattamisen mahdollisuudet ovat helppoja havaita ja toteuttaa kaikilla toimialoilla. Helposti havaittavia säästökohteita löytyy yleensä esimerkiksi jätehuollosta. Jättemateriaalille on myös syntynyt omat markkinat. Materiaalihankintoja suunnittelemalla tuotteen tai raaka-aineen elinkaari voidaan hyödyntää tehokkaammin. (Pohjola 2003, 28.)

2.3 Media

Yrityksen toiminnan läpinäkyvyyden lisääntyminen on antanut sidosryhmille mahdollisuuden yrityksen toiminnan arviointiin ja seuraamiseen. Tämä on lisännyt kiinnostusta vastuullista toimintaa kohtaan. Sitä pidetään yleisesti taloudellisesti kannattavampana ja kilpailuasemaa parantavana ominaisuutena. Moraalisten periaatteitten mukaisen toiminta on tae toiminnan jatkuvuudelle, koska vastuu toiminta lisää sidosryhmien positiivista asennetta yrityksen toimintaa kohtaan. Tällöin puhutaan hyvästä yrityskansalaisuudesta. (Rohweder 2004, 87.)

Jos organisaatio kertoo harjoittavansa vastuullista liiketoimintaa, yrityksen tulee ilmaista yrityksen arvoissa ja strategiassa taloudellisten ja sosiaalisten näkökulmien lisäksi ympäristöasiat ja niiden kehittämistavoitteet. Ympäristövastuun varjopuolena on se, että niiden mittaamiseen, seurantaan ja raportointiin ei ole kiinnitetty niin paljoa huomiota, kuin esimerkiksi taloudellisiin näkökohtiin. (Pohjola 2003, 23.)

Tärkeimmät ympäristöasioihin huomiota kiinnittävät tahot ovat sidosryhmät. Asiakkaiden, yhteistyökumppanien ja järjestöjen mielenkiinto yrityksen ympäristöasioihin luo kasvavia vaatimuksia niiden huomiointiin. Organisaation toiminnan kannattavuus ja kilpailukyvyyn turvaaminen lisää automaattisesti ympäristö-

asioiden tärkeyttä päätöksenteossa, koska palvelusektori asettaa suoria vaatimuksia ympäristön huolehtimisesta. (Pohjola 2003, 24.)

2.4 Toiminnan eettisyys

Yrityksen arvot voivat luoda liiketoiminnalle myös muita tavoitteita, joita se voi toiminnallaan edistää. Tällaisesta toiminnasta hyviä esimerkkejä ovat esimerkiksi luonnonsuojelu tai eläinkokeiden vastustaminen. Eettinen vastuu merkitsee yrityksen pyrkimystä muuttaa tai tukea sidosryhmiensä moraalikäsityksiä ja arvoja. (Rohweder 2004, 88.)

Yrityksen eettisen vastuunkannon tarkoitus on vaikuttaa yrityksen muiden kannustintekijöiden kanssa. Eettisen vastuun kantaminen vaatii taloudellisen ajattelun lisäksi eettiset arvot, joista päämäärät nousevat toimintaan. Yrityksen hallintaan liittyvien toimintojen tulee kehittyä tuloksia tavoittelevasta ajattelumallista laajempaan, yrityksen yhteiskunnallisiin vaikutuksiin keskittyvää toimintamallia kohti. (Rohweder 2004, 88.) Vastuullinen toiminta voi muuttua yrityksen sisäisten muutosten kautta, mutta myös toimintaympäristössä tapahtuneitten muutosten vaikutuksesta. Eettisten arvojen muodostumiseen vaikuttaa siis olennaisesti myös sidosryhmien vuorovaikutus. (Pohjola 2003, 24.) Ympäristöasioiden ja ympäristövastuun välttely nähdään pohjoismaissa epäeettisenä toimintana. (Pohjola 2003, 47).

2.5 Lainsäädäntö

Suomen lainsäädännön seuraaminen on yrityksen vastuullisen toiminnan edellytys. Lainsäädäntöön on sisällytetty kansainväliset sopimukset ja EU:n säädökset, jotka ovat minimivaatimuksia kestäväälle liiketoiminnalle. Mutta mikäli yrityksen toiminta käsittää ainoastaan julkishallinnollisen vastuunkannon, toiminnan ei katsota sisältävän moraalien tai etiikan arvoja liiketoiminnassaan. Tällöin yritys tähtää vain taloudelliseen tehokkuuteen ja tuottavuuteen. (Rohweder 2004, 84.)

Ympäristölainsäädännön, kuten ympäristölain, jätelain, terveydensuojelulain ja maankäyttö- ja rakennuslain määrittämät velvoitteet ovat olleet pääsääntöisesti minimivaatimuksia, joita yrityksen tulee seurata tapahtumansuunnittelussa. Tärkeimpiä viranomaismääräyksiä, jotka ovat vaikuttaneet ympäristötehokkuuteen ja ympäristönsuojeluun ovat jätehuoltoa koskevat määräykset. (Pohjola 2003, 24.)

Yrityksen toimintaan ohjaavia lakeja ja ympäristösuojeluun liittyvää ohjeistusta tulee seurata suur tapahtumaa suunnitellessa. Yrityksen tulee tuntee toimintaansa koskevat lain vaatimukset ja määräysten muutokset. Kun mahdolliset päivitykset tiedetään etukäteen, voidaan tilanteeseen puuttua hyvissä ajoin. Kehittyvät lakivaatimukset voidaan ottaa huomioon osaksi ympäristöpäämääriä ja -tavoitteita. Näin yrityksen toimintoja voidaan sulauttaa osaksi sen ympäristösuunnitelmaa. (Pesonen ym. 2005, 93.)

Ympäristönsuojelulaki 527/2014 käsittää koko tapahtuman ja sen prosessit.

Lain tarkoituksena on:

- 1) ehkäistä ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa, ehkäistä ja vähentää päästöjä sekä poistaa pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ja torjua ympäristövahinkoja;*
- 2) turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö, tukea kestäväää kehitystä sekä torjua ilmastonmuutosta;*
- 3) edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä sekä vähentää jätteiden määrää ja haitallisuutta ja ehkäistä jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia;*
- 4) tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena; sekä*
- 5) parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.*

Ympäristönsuojelulain 7 § mukaan toiminnanharjoittajalla on velvollisuus järjestää toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen ehkäistään ennakolta. Jos

pilaantumista ei voida ehkäistä, se tulee rajoittaa mahdollisimman vähäiseksi. Myös päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon tulee rajoittaa mahdollisimman vähäisiksi. Lain 20 § määrittelee, että ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa periaatteena on, että toiminnassa *otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen.*

Korkeimman hallinto-oikeuden tapauksen 2005:1 linjataan, että ympäristösuojelulain 77 §:n ja 79 §:n nojalla voidaan antaa määräyksiä ympäristövahingon puhdistamisesta vahingonaiheuttajalle. Ympäristökeskus pystyy velvoittamaan myös vahingon aiheuttajia, mikäli ympäristövahingosta on vastuussa useita tahoja.

Ympäristönsuojelulain 118 § mukaan ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee tehdä kirjallinen ilmoitus, mikäli yleisötilaisuus tai tapahtuma aiheuttaa häiritsevää tilapäistä melua tai tärinää. Ilmoitus tulee tehdä viimeistään 30 vuorokautta ennen tapahtumaa, elleivät kunnan ympäristönsuojelumääräykset ohjeista toisin.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 117 § asettaa vaatimukset rakennuksen suunnitteluun ja rakentamiseen:

Rakennus on suunniteltava ja rakennettava ja rakennuksen muutos- ja korjaustyöt tehtävä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutos toteutettava siten, että rakennus täyttää siihen yleisesti ennakoitavissa oleva kuormitus ja rakennuksen käyttötarkoitus huomioon ottaen 117 a–117 g §:ssä tarkoitetut olennaiset tekniset vaatimukset.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 126 § mukaan rakentamiseen vaaditaan rakennusluvan sijasta toimenpidelupa, mikäli rakentamisessa ei tarvita muuten vaadittavaa ohjausta. Toimenpidelupaa tarvitaan katosten, vajojen, kioskin, käymälän, esiintymislavan tai vastaavan rakennelman rakentamiseen tai muuttamiseen.

Korkeimman hallinto-oikeuden tapauksessa 2003:2 Golfkenttää pidettiin toimenpideluvan tarvitsevana yleisörakennelmana. Suunniteltu Golfkenttä olisi sijoittunut yleiskaavan MU- alueelle (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla ulkoilun ohjaamistarvetta ja/ tai ympäristöarvoja). Alueelle toisin sanoen sallittaisiin maatalouden ja siihen soveltuvien elinkeinojen harjoittaminen ja tätä palveleva rakentaminen. Golfkentän rakentaminen alueelle oli ristiriidassa yleiskaavan rakentamisrajoituksen kanssa. Sen vuoksi toimenpideluvan myöntämiseksi tuli hakea maankäyttö- ja rakennuslain 171§:n mukainen poikkeuslupa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 129 §:n mukaisesti kunta määrää rakennusjärjestyksessään, millaiseen rakentamiseen tai muuhun toimenpiteeseen voidaan ryhtyä rakennus- ja toimenpideluvalla. Rakennusjärjestyksessä voidaan myös määrätä, että merkitykseltään ja vaikutukseltaan vähäiseen rakentamiseen riittää ilmoitus kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

Maankäyttö- ja rakennuslain 168 § käsittelee kevyitten rakennelmien vaatimuksia. Kevyen rakennelman tulee täyttää terveellisyydeltään, turvallisuudeltaan ja ulkoasultaan kohtuullisuuden vaatimukset. Rakennelman pitää myös olla ympäristöön sopiva ja se ei saa haitata liikennettä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 154 §:n mukaan rakennuksen purkaminen tulee suorittaa niin, että käyttökelpoisten rakennusosien hyväksikäyttö ja jätelain mukainen rakennusjätteen käsittely on mahdollinen.

Jätelain 646/2011 käsittelee tapahtuman jätteenkäsittelyä. *Lain tarkoituksena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle sekä vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä, varmistaa toimiva jätehuolto ja ehkäistä roskaantumista.*

Lain 8 §:n mukaan jätehuollon tulee sisältää etusijajärjestyksen: *Ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Jos jätettä kuitenkin syntyy, jätteen haltijan on ensisijaisesti valmisteltava jäte uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä se. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jätteen hal-*

tijan on hyödynnettävä jäte muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana. Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä.

Korkeimman hallinto-oikeuden tapauksessa 13.2.2012 T 251: Jätteitten hyötykäyttöön haettiin ympäristölupaa. Toiminnasta todettiin aiheutuvan melua, hajua ja muita päästöjä ilmaan. Toiminta olisi sijoittunut tehdasalueelle, joka oli kaavoitettu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomaksi korttelialueeksi. Kaavoitukseen ei ollut täsmennetty, mitkä ympäristövaikutukset olisivat sallittuja. Toiminta oli asemakaavan vastainen, minkä vuoksi ympäristölupaa ei myönnetty.

Pelastuslaki 379/2011 käsittelee ihmisen turvallisuutta ja onnettomuuksien hallintaa. 16 §:n mukaan laki ohjeistaa: *Yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski, tilaisuuden järjestäjän on laadittava pelastussuunnitelma.*

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmassa on selvitettävä ja arvioitava tilaisuuden vaarat ja riskit. Niiden perusteella määritellään tilaisuuden turvallisuusjärjestelyt sekä tilaisuuden toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle ja tilaisuuteen osallistuvalle yleisölle annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteessa toimimiseksi.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle.

Kokoontumislakia 530/1999 ohjeistaa yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa kokoontumisvapauden käyttämistä. 13 § mukaan *järjestäjän on hankittava järjestämispaikan omistajan tai haltijan suostumus paikan käyttämiseen tilaisuutta varten. Tapahtumasta on annettava kirjallinen ilmoitus järjestämispaikan poliisille viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. 18§ mukaan järjestäjä voi järjestää tapahtumaan järjestyksenvälvojiä turvallisuussyistä, mikäli välttämätöntä.*

Järjestyslaki 612/2003 määrittelee yleistä järjestystä ja turvallisuutta tapahtumassa. Laki järjestyksenvalvojista määrittää järjestyksenvalvojien velvollisuudet ja valtuudet suur tapahtumassa.

Terveysturvallisuuslaki 763/1994 ohjeistaa suurten yleisötilaisuuksien jätehuollon ja hygienisten olosuhteitten järjestämistä. Tarkemmat järjestelyohjeet löytyvät sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta 405/2009. Asetuksesta löytyy myös ohjeistus käymälöiden määrästä.

Elintarvikelain 86 § käsittelee kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen oikeuksia elintarvikemääräyksiä koskien suur tapahtumia. *Kunnan elintarvikevalvontaviranomainen voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisia olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä elintarvikkeisiin liittyvän terveysvaaran ehkäisemiseksi ja elintarvikkeisiin liittyvien terveydellisten olojen valvomiseksi.*

2.6 Ympäristösuunnitelma tapahtumasuunnittelun tukena

Yrityksillä ja yhteisöillä on mahdollisuus seurata toiminnan aiheuttamia ympäristövaikutuksia ympäristöjärjestelmän avulla. Ympäristöjärjestelmällä selvitetään yrityksen ympäristövaikutukset yrityksen toimiessa tai valmistaessa tuotteita ja palveluita. Kun yrityksen tuottamat ympäristövaikutukset on selvitetty, voidaan toimintatapoja muuttamalla vähentää ympäristöhaittoja mahdollisimman pieniksi. (Pohjola 2003, 55.)

Jokaista toiminnan ja tuotteen aiheuttamaa ympäristövaikusta ei voi minimoida samaan aikaan. Siksi ympäristöjärjestelmään sisällytetään merkittävimpien ympäristövaikutusten perusteella ympäristöpäämäärä. Ympäristöasioiden kehittäminen aloitetaan ensisijaisista ympäristövaikutuksista. Näiden jälkeen siirrytään pienempiin - ympäristövaikutuksiltaan vähäisempiin asioihin. Vähitellen yritys saa toiminnassaan ympäristövaikutukset mahdollisimman pieniksi. Tämä vaatii kuitenkin aikataulun ja suunnitelman tavoitteiden toteutumiseksi. (Pesonen ym. 2005, 12.)

Järjestelmän hyöty on, että se voidaan käyttää joko koko yrityksessä, tai yksittäisessä prosessissa. Järjestelmää voidaan soveltaa toisin sanoen ensin niihin toimintayksikköihin, joiden ympäristövaikutukset ovat vakavimmat, tai jos toimintaa säätelee lakisääteisiä ympäristönsuojeluun kohdistuvia velvollisuuksia. Toisaalta järjestelmää voidaan käyttää prosesseihin, joissa voidaan lisätä taloudellista tuottavuutta. Tällaisia toimintoja ovat mm. raaka-aineiden ja energian kulutuksen vähentäminen tai ympäristömyönteisen imagon rakentaminen. Yritys tai yhteisö kehittää ympäristösuunnitelmansa omien tarpeidensa mukaisesti. (Pesonen ym. 2005, 12.)

Ympäristövaikutusten vähentäminen nostaa yrityksen ympäristönsuojelun tasoa. Ympäristöjärjestelmän tarkoitus ei ole sinänsä asettaa yritystä tietylle ympäristönsuojelun tasolle, vaan se on jokaisen yrityksen itsensä määriteltävissä. Järjestelmän tarkoitus ei ole myöskään kehittää erinomaista ympäristönsuojelutasoa. Sen tarkoitus on parantaa tasoa jatkuvasti. (Pesonen ym. 2005, 12.)

Taloudellisesta näkökulmasta ympäristöasioiden huomioonottaminen on nähty yrityksessä vain turhana kustannuksena. Se nähdään veloitteena, joka ei lisää yrityksen kannattavuutta. Väitettä pyrittiin kumoamaan 1990-luvulla, kun ympäristöasioita korostettiin laatuajatteluksi ja yhdeksi yrityksen menestystekijäksi. Tutkijat ja konsultit esittivät, että kun yritys säästää elinympäristöä ja luonnonvaroja, niin tällöin yritys ja luonto voittavat ns. win-win-periaatteella. (Pohjola 2003, 26.)

Taloudellisen tehokkuuden tehostaminen ympäristöasioiden hallinnalla pohjautuu tehokkaaseen ympäristönjohtamisjärjestelmään. Yrityksen tulee dokumentoida selkeästi ja systemaattisesti ympäristötekijät osana yrityksen toimintaa. Ympäristösuorituskyvyn tehostuminen antaa yritykselle keinoja muuttaa menettelytapojaan kustannustehokkaiksi. (Pohjola 2003, 28.)

Ympäristönsuojelutason nousun lisäksi oikein rakennetulla järjestelmällä on myös muitakin hyötyjä. Ympäristöhaittojen ja päästöjen vähentäminen ennalta luo säästöjä. Lisäksi yrityksellä on välineet ehkäistä aiheuttamistaan vahingoista aiheutuvaa taloudellista vastuuta. Ympäristövahinkoihin varautuminen ja ehkäi-

seminen on halvempaa kuin niiden korjaaminen jälkikäteen. Raaka-aineiden kulutuksen vähentäminen ilmenee taloudellisesti esimerkiksi pienempinä jätehuoltomaksuina. Lisäksi energia- ja raaka-ainekustannukset vähenevät. (Pesonen ym. 2005, 13.)

Yrityksen toiminnasta syntyviin hätä- ja onnettomuustilanteisiin voidaan myös varautua ympäristöjärjestelmän kautta. Esimerkiksi yllättävät puhdistuskustannukset, joihin ei ole varauduttu, voivat aiheuttaa suuria kustannuksia yritykselle. Ennalta suunniteltu toimintamalli riski- ja onnettomuustilanteissa voi säästää yritystä turhilta taloudellisilta tappioilta. Se voi olla myös merkittävä tekijä imagon ylläpitäjänä. (Pesonen ym. 2005, 13.)

Tapahtuman imago voi vaikuttaa oleellisesti yhteistyökumppaneiden hankintaan. Mikäli tapahtumalla on valmiiksi huono maine, pankit tai muut potentiaaliset yritykset eivät välttämättä ole kiinnostuneita työskentelemään tai sponsoimaan tapahtumaa. Tapahtuman epäonnistuminen tai mahdollinen ympäristövahinko voi vahingoittaa oleellisesti myös rahoittajan imagoa, koska se on tukenut ympäristöä vahingoittavaa toimintaa. (Winston 2008, 17.)

2.6.1 Sertifikaatit

Ulkopuolisen viranomaisen myöntämä sertifikaatti on todistus yrityksen ympäristöasioiden huomioimisesta. Se osoittaa yrityksen toimintaan sisältyvän ympäristövastuun. Se kertoo myös yrityksen pyrkimyksistä ympäristön hoitoon ja aktiiviseen järjestelmän parantamiseen. Tämä kertoo yrityksen luotettavuudesta ja lisää yrityksen ympäristömyönteistä imagoa, joka on ympäristötietoisuuden lisääntymisen myötä oleellinen kilpailuetu. (Meegan 2010, 26.)

Suomessa suur tapahtumille ei ole luotu virallista sertifikaattia. Euroopassa on kuitenkin kansainvälisiä asiantuntijajärjestöjä, joiden tehtävä on auditoida ja myöntää sertifikaatti suur tapahtumissa, joissa ympäristö on otettu huomioon. Tällaisia sertifikaatteja ovat esimerkiksi A Greener Festival Award ja Green´n´clean- sertifikaatti. (Meegan 2010, 26.)

2.7 Ympäristötoiminnan järjestelmällinen kehittäminen

2.7.1 Ympäristökatselmus

Ympäristöjärjestelmän suunnittelu on suositeltavaa aloittaa ympäristökatselmuksella. Katselmuksen avulla yritys saa perusteellisen kuvan yrityksen ympäristöasioista ja toiminnasta aiheutuvista ympäristövaikutuksista. Katselmus osoittaa yritykselle ympäristönäkökohdat, jotka toimivat yritykselle syntyvän ympäristöjärjestelmän lähtökohtina. (Pohjola 2003, 71.) Katselmuksen toteutuksessa toimivat tarkastuslistat, haastattelut, paikan päällä tehtävät tarkastukset ja mittaukset, sekä edellisten auditointien tai muiden dokumenttien tarkastelu. (Pesonen ym. 2005, 41.)

Ympäristökatselmus ei ole tarpeellinen, mikäli yritys on tietoinen omista ympäristöasioistaan. Katselmus on kuitenkin tärkeä osa ympäristösuunnitelman suunnittelua, jos yrityksellä ei ole ollut ennestään ympäristöjärjestelmää. (Pesonen ym. 2005, 42.)

2.7.2 Ympäristöpolitiikka

Ylimmän johdon tulee määritellä ympäristökatselmuksen perusteella organisaatiolle ympäristöpolitiikka. Sen tulee olla tarkoituksenmukainen organisaation toimintatapoihin, tuotteisiin, palveluiden luonteeseen, laajuuteen ja ympäristövaikutuksiin nähden. Se sisältää sitoutumisen jatkuvaan toiminnan parantamiseen ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen. Lisäksi se varmistaa lainsäädännön ja ympäristönäkökohtiin liittyvien vaatimuksien toteutumisen. (Rohweder 2004, 170.)

Ympäristöpolitiikalla yritys asettaa tavoitteet ympäristöasioidensa hallinnan tilasta ja antaa kuvan yrityksen arvoista ja asenteista. (Pesonen ym. 2005, 45). Poliitikassa asetetaan yritykselle sen omat ympäristötoiminnan periaatteet. Tällä yritys ilmaisee, mihin ympäristöasioihin yritys kiinnittää huomiota ja mitä pyrkimyksiä yrityksellä on ympäristöasioiden hoidossa. (Pohjola 2003, 53.)

Ympäristöpolitiikka on myös ainoa osa ympäristöjärjestelmää, jonka tulee olla julkinen dokumentti. Tämän vuoksi ympäristöpolitiikan tulee sopia yrityksen imagoon. Ympäristöpolitiikkaa laadittaessa tulee lähteä liikkeelle merkittävistä ympäristönäkökohdista ja kertoa niihin liittyvät tavoitteet. Sen täytyy sisältää myös periaatteet järjestelmän dokumentoinnista, toteutuksesta ja ylläpidosta. (Pesonen ym. 2005, 45.)

2.7.3 Ympäristöpäämäärät ja -tavoitteet

Ympäristöpäämäärät ja tavoitteet syntyvät yrityksen luomasta ympäristöpolitiikasta ja merkittävistä ympäristönäkökohdista. Yrityksen tulee luoda toiminnalleen päämäärät, joilla ehkäistään ympäristöhaittojen syntyminen tai paheneminen ja vähennetään jo olemassa olevia ympäristövaikutuksia. (Pohjola 2003, 53.) Tämä tulee määritellä jokaiselle merkittävälle ympäristönäkökohdalle. Tämän jälkeen yritys aikatauluttaa ympäristöpäämäärien toteutumisen omien resurssiansa mukaisesti. Jokaista ympäristönäkökohtaa ei tarvitse toteuttaa saman tien. Ympäristöpäämäärien ja -tavoitteiden avulla ympäristösuojelun tasoa pyritään kohentamaan konkreettisesti pitkällä aikavälillä. (Pohjola 2003, 110.)

Tavoitteita asetettaessa on myös suunniteltava toteutuksen auditointi, jotta tavoitteissa todella onnistutaan. Jokaiselle tavoitteelle tulisi olla asettamisvaiheessa indikaattori, jolla määritellään ympäristönsuojelun tasoa. (Pesonen ym. 2005, 50.)

2.7.4 Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelmien luominen ja toteuttaminen ovat hyvän ympäristöjärjestelmän edellytys. Jokaiselle ympäristötavoitteelle tulee laatia toteutussuunnitelma eli ympäristöohjelma. Ympäristöohjelma on käytännön toimenpiteiden suunnittelu, joilla varmistetaan ympäristöpäämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen. Ympäristöohjelman tulee kertoa kuka on vastuussa mistäkin toimenpiteestä, miten se toteutetaan ja milloin sen tulee olla valmis. (Pesonen ym. 2005, 51.)

Ympäristöohjelman toimivuuden varmistamiseksi tulee ympäristöohjelmaa koskeva henkilökunta kouluttaa. Ympäristökoulutuksessa tärkeintä on, että työntekijällä on edellytykset ottaa vastuu ympäristöohjelman toteuttamisesta ja edistyksen seurannasta. (Rohweder 2004, 158.)

Ympäristöjärjestelmän ylläpitoon on myös varattava riittävästi resursseja. Yrityksen on tällöin otettava huomioon budjetissaan myös taloudelliset resurssit, joita ympäristöjärjestelmä vaatii. Ympäristöohjelmassa tulee olla lisäksi riittävä määrä työntekijöitä. On tärkeää, että ympäristöohjelman vastuuhenkilöissä olisi vähintään yksi johdon edustaja. Hän valvoo ja vastaa ympäristöohjelman toimivuudesta ja toteutuksesta. Lisäksi hän pitää ylimmän johdon ajan tasalla ympäristöasioiden tilasta. (Pesonen ym. 2005, 53.)

2.7.5 Sisäinen viestintä

Ympäristöjärjestelmää kehitettäessä on tärkeää pitää koulutus- tai tiedotustilaisuus henkilökunnalle. Työntekijän tulee olla tietoinen lainsäädännön vaatimuksista ja mihin yritys sitoutuu ympäristöpolitiikassaan. Käymällä ympäristöpolitiikan asettamat tavoitteet läpi henkilöstö hyväksyy ympäristöjärjestelmän ja sen tuottamat muutokset helpommin. Tämän seurauksena työntekijä pystyy ottamaan huomioon toimintansa ympäristövaikutukset. Vastaavasti tiedotuksia ja koulutuksia vaaditaan, kun tulee uusia toimintatapoja tai ohjeistus muuttuu. (Pesonen ym. 2005, 54.)

On suositeltavaa luoda myös työohjeet, jotka työntekijä pystyy opettelemaan oma-aloitteisesti. Tärkeintä on sisällyttää ympäristöasiat työntekijän työskentelyohjeisiin, jotta ympäristöasiat eivät aiheuta turhaa vaivaa työntekijälle. (Pesonen ym. 2005, 94.)

2.7.6 Ulkoinen viestintä

Ympäristöjärjestelmän ulkoinen viestintä merkitsee yrityksen merkittävien ympäristönäkökohtien tiedottamista sidosryhmille. Tärkeimmät sidosryhmät ovat yri-

tyksen asiakkaat, toimittajat, urakoitsijat, alihankkijat sekä viranomaiset. Ympäristöasioista tietoisille asiakkaillekin on hyödyllistä tiedottaa yrityksen ympäristöasioista, sillä ympäristöjärjestelmän käyttöönotto osoittaa yrityksen ympäristövastuun. Ulkoisen viestinnän välineitä ovat yrityksen vuosikertomukset, ympäristöraportit, mainokset, asiakaslehdet, julkaisut, messut ja näyttelyt. (Rohweder 2004, 159.)

Ympäristöpolitiikka on ainoa ympäristöjärjestelmän osa, jonka tulee olla julkisesti saatavilla. Tästä syystä julkinen tiedotus ja saatavuus on varmistettava. Viestinnän tulee olla kaksisuuntaista, jotta ympäristöviestintä olisi tehokasta. Yrityksen tulee järjestää yrityksen työntekijöille sekä ulkoisille sidosryhmille järjestelmä, jolla yritys ottaa vastaan palautteen ympäristöjärjestelmän toiminnasta. Tämä voidaan järjestää esimerkiksi kyselyillä, suoralla sähköpostiosoitteella tai suullisena palautteena. Yrityksen ulkopuolelta tulleet huolenilmaukset tulee dokumentoida ja arkistoida yrityksen määrittelemällä tavalla, jotta ne voidaan ottaa huomioon yrityksen toiminnassa. (Pesonen ym. 2005, 59.)

2.7.7 Toiminnan ohjaus

Yrityksen pitää luoda ohjeet niille toiminnoille, joilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Toimintaohjeet sisältävät menettely- tai toimintaohjeita, joilla ympäristöjärjestelmää ylläpidetään. Hyviä esimerkkejä menettelyohjeista on ympäristönäkökohtien määrittely, niiden merkittävyyden arviointi sekä lainsäädännön asettamien velvollisuuksien seuranta. Menettelyohjeita voidaan laatia esimerkiksi hankinnoista tai alihankkijoille asetetuista ympäristövaatimuksista. (Pohjola 2003, 103.)

Toimintaohjeissa tulee ensisijaisesti ottaa huomioon merkittävimmät ympäristönäkökohdat. Tavallisia toimintaohjeita vaativia prosesseja ovat tuotannon eri vaiheet, varastointi sekä jätteiden käsittely. Jos toiminnalle asetetaan raja-arvoja esimerkiksi yleisjätteen määrässä, ohjeissa tulee määrittää miten toimintaa seurataan ja miten toimitaan arvojen ylittyessä. Ohjeistukseen tulee sisällyttää myös mahdolliset ilmoitusvelvollisuudet viranomaisille, mikäli raja-arvot ylit-

tyvät ja kuinka ehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet suoritetaan. (Pesonen ym. 2005, 61.)

2.7.8 Dokumentointi ja asiakirjojen hallinta

Ympäristöjärjestelmä tulee dokumentoida kirjallisesti, sillä dokumentointi toimii välineenä tavoitteiden saavuttamisessa. Se on ympäristöasioiden käsikirja yrityksen työntekijöille, ja se toimii todistusaineistona yrityksen ympäristötoimista ulkopuolisille auditoijille. Se on myös todisteaineisto ympäristöohjelman toteutumisesta. (Pesonen ym. 2005, 63, 66.) Dokumentoinnin avulla yritys voi kyseenalaistaa normaalit toimintatapansa, jotka johtavat yrityksen merkittäviin ympäristövaikutuksiin. Dokumentointi luo usein yksinkertaisia parannusehdotuksia, joiden toteuttaminen ei ole haastavaa. (Pohjola 2003, 145.) Dokumentoinnin perusteella asetetut ympäristöpäämäärät ja niitten pohjalta pidetty koulutus yhtenäistää myös toisaalta koko työyhteisön toimintamalleja (Pesonen ym. 2005, 66).

Käsikirja sisältää yrityksen ympäristönäkökohdat, ympäristöpäämäärät, mittaus- ja seurantatulokset sekä ympäristöpolitiikan. Tämän lisäksi käsikirjasta tulee käydä ilmi mahdolliset menettely- ja työohjeet. (Pohjola 2003, 145.) Mikäli käsikirjasta ei löydy kaikkea tarvittavaa informaatiota, sen tulee ilmaista lähde, josta tarvittava tieto löytyy. Tallenteiden tulee olla luottamuksellisia, joten yrityksen johdon tulee päättää, kellä on pääsy kyseisiin tallenteisiin. (Pesonen ym. 2005, 63.)

2.7.9 Sisäinen auditointi

Toiminnan hallinnan ja kehittymisen edellytyksenä on säännöllinen oman toiminnan tarkastelu ja arviointi. Yrityksen sisäisellä toiminnanarviolla yritys hahmottaa, toteutuvatko ympäristöä koskevat tavoitteet. Sisäisen auditoinnin tärkein päämäärä on havainnoida ympäristöjärjestelmän kehittämis- ja parannuskohteet. (Pesonen ym. 2005, 67.) Järjestelmän aktiivinen päivittäminen ja ym-

päristöpolitiikan sisällyttäminen tapahtuman jokapäiväiseen suunnitteluun ta-
kaavat tehokkaan järjestelmän käytön ja kehittymisen. (Pohjola 2003, 147.)
Ympäristöasioiden auditoinnissa tulee korostua riippumattomuus ja objektiiv-
isuus. Tämän vuoksi ei ole suositeltavaa, että kukaan auditoi omaa vastuualuet-
taan. Auditoidulla pitää kuitenkin olla riittävä asiantuntemus auditoimastaan toi-
minnasta, jotta tarkastaja havaitsee olennaiset asiat ja osaa liittää ne ympäris-
töasioiden hallintaan. Siksi on suositeltavaa, että auditoinnissa olisi pieni ryhmä
eri osa-alueiden asiantuntijoita. (Pesonen ym. 2005, 68.)

Auditointi on suunniteltava niin, että ympäristöjärjestelmä voidaan käydä läpi
säännöllisesti. Auditoinnin tukena käytetään tapahtumista aikaisemmin tehtyjä
dokumentteja ja aineistoja. Näin valmiiksi havaittuihin ympäristönäkökohtiin tar-
vitsee kiinnittää vähemmän huomiota. (Pesonen ym. 2005, 68.)

Auditoinnin tulee tapahtua paikan päällä kohteessa. Sen aikana pyritään saa-
maan kuva etukäteen havaituista mahdollisista ympäristönäkökohdista. Lisäksi
tarkastellaan toimitaanko tapahtumassa toimintaohjeiden mukaisesti, ja miten
tapahtumasta järjestettyjen mittauksen perusteella selvittiin edelliseen mittaus-
kertaan verraten. (Pohjola 2003, 35.)

Mikäli auditoinnissa havaitaan, ettei toiminta vastaa ympäristöjärjestelmän oh-
jeistusta tai lainsäädännön vaatimukset eivät toteudu, joutuu auditointi merkit-
semään toiminnasta poikkeaman. (Pohjola 2003, 35.) Havainto tulee kirjata
pohjautuen joko ympäristökäsikirjaan, haastatteluun, toiminnasta tehtyyn ha-
vaintoon tai näiden ristiriitaan. Poikkeaman tarkoitus ei ole löytää syyllisiä, vaan
syitä poikkeaman syntyyn. Poikkeaman synty voi johtua vain esimerkiksi huo-
nosta tiedotuksesta, koulutuksen puutteesta tai vääristä työohjeista. (Pesonen
ym. 2005, 71.)

Kun auditointi on suoritettu, tulee tuloksissa esittää järjestelmän vahvuudet ja
poikkeamat. Tämä olisi hyvä suorittaa mielellään kirjallisena raporttina doku-
mentoinnin takia. Raportti toimii katsauksena johdolle ympäristöpolitiikan nou-
dattamisesta, ja miten ympäristöasioita tulisi vastaisuudessa kehittää tapahtu-

massa. Toimintaa on helpompi kehittää vanha raportti tukena, kuin aloittaa sama työ tyhjältä pöydältä. (Pesonen ym. 2005, 71.)

2.7.10 Johdon katselmus

Johdon tuottama katselmus tuo aina ympäristöjärjestelmän asettaman kauden päätökseen ja aloittaa uuden. Johdon tekemän katselmuksen tarkoituksena on tutkia onko ympäristöohjelma toteutunut ja onko ympäristöpäämääriin päästy kauden aikana. Katselmuksen tavoite on myös tarkastella ympäristösuunnitelmaan tehtyä ympäristöpolitiikkaa, päämääriä ja tavoitteita: Ovatko ne soveltuvia nykyhetkeen vai pitäisikö toimintaa hioa tapahtuman tarpeita vastaaviksi. (Pohjola 2003, 23.)

Jatkuvan toiminnan parantamisen ja kestävän kehityksen mukaisesti yrityksen tulisi koko ajan pyrkiä parempaan ympäristönsuojelun tasoon. Tämän vuoksi ympäristöpäämääriissä tulee ottaa käyttöön joko kiristetyt tavoitteet tai uudet ympäristöpäämäärät. Uudet päämäärät voidaan ottaa käyttöön, kun vanhoissa ympäristöpäämääriissä on riittävä ympäristösuojelun taso. (Pesonen ym. 2005, 73.)

2.7.11 Ympäristöjohtaminen

Kestävän kehityksen mukainen vastuullinen liiketoiminta sisältyy yrityksen arvoihin ja visioihin. Jos vastuullista liiketoimintaa ei määritetä, yrityksellä ei ole perusteita esimerkiksi ympäristövastuun määrittelyyn. Mikäli kestävä kehitys otetaan huomioon vasta liiketoimintastrategiassa, yrityksellä ei ole valmiuksia hoitaa ympäristöasioitaan tai määritellä itselleen ympäristövastuuta. Yrityksen johdon tulee perehtyä ympäristöasioihinsa, jotta sitoutuminen ympäristöasioihin on mahdollista. (Pohjola 2003, 40.)

Yrityksen arvot, visio sekä liiketoimintastrategia määrittävät yrityksen kestävän kehityksen mukaisen toiminnan. Mikäli kestävän kehityksen näkökulma on yrityksen toiminnan linjauksessa, ympäristövastuun määrittely ja toteuttaminen ovat hyvällä pohjalla. Kun liiketoimintastrategia sisältää ympäristöasiat, sillä

voidaan määritellä ympäristövastuun perusteet yrityksen liiketoiminnassa ja sen vaikutukset sidosryhmiin. Yrityksen luoma ympäristöpolitiikka, ympäristöasioiden tavoitteet ja hallinta rakennetaan määritellyn ympäristövastuun mukaisesti. (Pohjola 2003, 41.)

3 Työn tarkoitus ja tavoitteet

3.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Työn tarkoituksena on selvittää, miten suur tapahtumista suunnitellaan ympäristöystävällinen ja taloudellinen tapahtuma, jonka ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman pienet.

3.2 Tutkimustehtävä

Työssä kartoitetaan tapahtumaa koskevan lainsäädännön asettamia vaatimuksia, jotka vaikuttavat tapahtumansuunnitteluun. Lisäksi työssä esitellään keinoja, joilla tapahtuman järjestävä yritys ottaa suunnittelussa huomioon ympäristövastuun ja ottaa sen osaksi johtamistaan. Tarkoitus on myös tutkia imagollisia ja taloudellisia hyötyjä ympäristösuunnitelman- ja johtamisen kautta.

4 Tutkimuksen toteuttaminen

4.1 Aiheen rajaus

Opinnäytetyössä käsitellään tapahtuman alueen sisällä tapahtuvat prosessit rakennus-, tapahtuma- ja purkuaikana. Työ käsittää tapahtuman aikana tapahtuma-alueella havaittavat ympäristönäkökohdat. Työ perustuu ISO 14001- sertifikaattiin.

4.2 Aineiston keruu ja toteutus

Opinnäytetyön tutkimusotteena on laadullinen tutkimus ja tiedonhallinnan menetelminä tapahtuman dokumentointi havainnointi kohteessa ja haastattelut. Auditoinnin ja haastattelujen perusteella tapahtumanjärjestäjille suunnitellaan ehdotus ympäristöpolitiikasta ja esitetään toimenpidesuosituksia tulevaa tapahtumaa varten. Aineiston perusteella pohditaan ja kartoitetaan myös yrityksen mahdollisuuksia sertifioida tapahtuma.

Auditointi toteutettiin joka päivä kesäkuun 28. päivästä Heinäkuun 5. päivään saakka klo 11.00–15.00 välisenä aikana. Auditoidja haastatteli tapahtuman aikana seitsemää tapahtumassa työskennellyttä ja neljää tapahtumassa vierailutta henkilöä. Haastattelut toteutettiin vapaamuotoisesti ilman haastattelurunkoa. Tapahtuman pohjalta sähköpostilla toteutettuja jälkihaastatteluja lähetettiin kymmenelle eri näytteilleasettajalle. Haastatteluun vastasi kuusi yritystä.

4.3 Tapahtuman sertifiointi

Suomessa suurtapahtumia varten ei ole virallista sertifikaattia. Euroopassa on kuitenkin kansainvälisiä asiantuntijajärjestöjä, joiden tehtävä on auditoida ja myöntää sertifikaatti suurtapahtumiin, joissa ympäristöasiat on otettu huomioon. Tällaisia sertifikaatteja on esimerkiksi A Greener Festival Award -sertifikaatti. (Meegan 2010, 26.)

4.4 Ympäristökatselmus

Farmari 2015 -maatalousnäyttelyn tarkoituksena oli esitellä maataloudessa käytettävää koneistoa, eläimiä, siemeniä, lannoitteita rakennusratkaisuja sekä maatalouteen liittyviä muita innovaatioita. Näyttely oli tarkoitettu antamaan ja esittelemään maatalouden innovaatioita ammattilaisille kuin myös tarjoamaan elämyksiä asiasta kiinnostuneille. Näyttelyyn osallistuvien yritysten ilmoittautuminen tapahtui Farmaria varten perustettujen internetsivujen kautta. Tapahtumassa vieraili noin 73 000 henkilöä. (Farmari [www](#) -sivut.)

Kuva 1. Tapahtuma-alue (Farmari www -sivut).

Tapahtuma-alue sijaitsi Joensuun keskustassa yliopiston laululavan ja jäähallin alueilla. Tapahtuma-alue jaettiin seitsemään teemoitettuun sektoriin:

Konekenttä 1 sijaitsi Vesikko -uimahallin parkkipaikalla. Osastolla esiteltiin koneita sekä laitteita maahantuojilta ja valmistajilta. Näytteille oli asetettu autoja, renkaita, ovia, voiteluaineita, muovituotteita, hydraulikkaa ja tuulimylly. Tällä paikalla oli myös pelastuslaitoksen yksikkö.

Konekenttä 2 toimi jäähallin edessä, jossa esiteltiin maatalouteen liittyvää raskasta koneistoa. Paikalla esiteltiin traktoreita, kurottajia, maanparannukseen ja kuivatukseen liittyvää koneistoa, pilkekoneita, hakkureita sekä muita metsäkoneita.

Kuva 2. Konekenttä 2 (Kuva: Joose Korhonen).

Jarmanka ja Farmaritori toimivat Areenan ja jäähallin edessä. Tarjolla oli esimerkiksi metallituotteita ja ruokaa. Areenan sisäosastolla oli esiintymislava, ja monipuolisesti toimijoita maa- ja metsätaloudesta. Farmaritorilla sijaitsi kulttuuriteltta, jossa oli musiikkiesityksiä ja käytiin maaseutuun liittyvää paneelikeskustelua. Kerubi tarjosi ravintolapalveluita jäähallissa Farmaritorin vieressä.

Metsäosasto sijoittui tiedepuiston ja keilahallin väliseen puiseen ja epätasaiseen maastoon. Osastolla sijaitsi mm. pilkekoneita, puunkäsittelynäytöksiä, mönkijöitä ja metsäkoneita. Osastolla sijaitsi myös ruokapaikkoja, CHP-laitos ja esityslava.

Kuva 3. Metsä (Kuva: Joose Korhonen).

Kuva 4. Eläinkenttä Kuva: Joose Korhonen

Eläinkenttään sijoittui maatilan eläimiin liittyviä näyttelyitä, paimennus- ja käsittelynäytöksiä. Osastolla oli kanoja, lehmiä, hevosia, sikoja ja lampaista. Jokaisesta eläinlajista oli näytteillä monia eri rotuja. Alueella oli myös ruokapaikka ja eläimiin liittyvää asiantuntijaneuvontaa. Energia-sektori sijaitsi eläinkentän vieressä ja siellä esiteltiin energiaratkaisuja. Näytteillä oli energiayhtiöiden palveluja, uuneja, aurinkosähköjärjestelmiä ja lämpöpumppuja.

4.5 Markkinointi ja kommunikointi

Tapahtumaa edeltävänä aikana tarkentavia kysymyksiä pystyi esittämään joko sähköpostilla tai puhelimitse. Tapahtuma-aikana neuvontaa haettiin areenalla sijaitsevasta info-pisteestä tai puhelimitse. Tapahtuman ohjelmia ja muita tietoja sai paperi-esitteenä myös info-pisteistä tapahtuman aikana. Infopiste sijaitsi jäähallin kulmalla torin ja konekenttä 2:n välissä.

Tapahtumaa mainostettiin mediassa monipuolisesti. Tapahtumalle luotiin omat verkkosivut, jotka tarjosivat näyttelyvieraille ja -asettajille ajankohtaista informaatiota tapahtuma-ohjelmasta, liikenteestä ja logistiikasta, hinnastoista sekä aukioloajoista. Tapahtuma-aikana alueella toimi oma mediaosasto, joka lähetti jatkuvasti Facebookin ja Twitterin kautta tapahtuman kohokohtia. Näin tapahtumaa pystyi seuraamaan myös alueen ulkopuolelta. (Farmari www -sivut)

Karelia-ammattikorkeakoulu suunnitteli tapahtumalle mobiilisovelluksen, jonka pystyi lataamaan Android-, IOS- ja Windows-järjestelmille puhelimen kauppaplikaatiosta tai farmarin nettisivuilta. Mobiili-aplikaatio tarjosi ohjelmiston, kartan sekä näytteilleasettajien tiedot. (Farmari www -sivut)

4.6 Hankinnat

Kuva 5. Navetta Kuva: Joose Korhonen

Suurimmat rakennelmat tuotettiin eläinsektorille. Tapahtumaa varten rakennettiin navetta, parsinoita, kanahäkkeitä, opastekylttejä ja esittelykehiä. Tapahtumassa toimineet näytteilleasettajat olivat vastuussa omista telttahankinnoistaan.

Navettojen runko oli rakennettu vuokratuista telttamateriaaleista. Teltan alle rakennettiin puusta karsina ja parsina oli teräksestä. Lattia oli vuorattu oljella ja sahajauholla. Lehmän lannasta leviäminen maaperään ehkäistiin eristämällä pehku-alue kaksinkertaisella suodatinkankaalla, jonka välissä oli turvekerros. Lavat, työajoneuvot, ylimääräinen pehku- ja rakennusmateriaali oli sijoitettu laululavan taakse.

4.7 Jätehuolto

Kuva 6. Jätteenlajittelu Kuva: Joose Korhonen

Tapahtuma-alueen jätehuollosta vastasi Puhas Oy. Tapahtuma-alueella oli vierailijoille tarkoitetut jätehuoltopisteet eläin- metsäsektorilla ja jäähallissa. Jokaisella pisteellä oli Puhaksen edustaja neuvomassa jätteenlajittelua, jotta jäte-

huolto onnistuisi mahdollisimman vaivattomasti. Tapahtuma oli suunniteltu niin, ettei yleisjätteelle ollut tarpeellista hankkia jätteastioita.

Tapahtuma-alueella oli jätteastiat bio-, energia-, metalli-, lasi-, paperi- ja kartonki-jätteelle. Astian täytyttyä se siirrettiin jätehuoltopisteelle puristimeen. Tapahtuma-alueella oli jätepuristimet jäähallin takana ja eläinsektorilla ravintolan vieressä.

Eläinsektorin tuottamalle lannalle oli järjestetty oma jättepiste laululavan taakse. Lanta siirrettiin navetan jätteastiaan, josta se siirrettiin säännöllisesti traktorilla jättepisteelle. Lehmien tuottama maito säilöttiin tankkiin lypsynäyttelyn aikana. Eläinjätteet kierrätettiin tapahtuman jälkeen Biokympillä, jossa lanta, maito, harmaavesi ja pehkumateriaali käsiteltiin keskenään. Muut jätteet siirtyivät Puhakselle.

4.8 Havainnointi ja haastattelut

Tiedonhankinnan menetelminä olivat tapahtuman dokumentointi paikan päällä ja haastattelut tapahtuman aikana ja jälkeen. Auditoinnin ja haastattelujen perusteella tapahtumanjärjestäjille suunnitellaan ehdotus ympäristöpolitiikasta ja toimenpidesuosituksia tulevaa tapahtumaa varten. Haastattelun tavoitteena on varmistaa ympäristövaikutusten objektiivinen havainnointi.

Yleisesti tapahtumaan oltiin tyytyväisiä, mutta tapahtumasta annetut ennakkotiedot eivät olleet riittävät. Esimerkiksi metsäkentällä olevaa kumpua ei ollut otettu huomioon, sillä sitä ei edes näkynyt kartalla. Tämä johti näytteilleasettajien paikoituksen muutoksiin, jolloin esimerkiksi yhteistyökumppanina toiminut Guru oy ei saanut rakennettua äänentoistoa aikataulujen mukaisesti. (Haimakainen, 2015.)

Lisäksi ravintola Kerubille luovutetut ennakkotiedot kävijöistä eivät antaneet riittäviä lähdetietoja kävijämäärän ennakoimiseen. ProAgria oli luovuttanut kerubille ravintolassa käyvien asiakkaitten ennakoimiseksi edellisen tapahtuman ravintola-asiakkaiden kokonaismäärän. Tapahtuman järjestäjä arvioi kävijöiden kas-

vavan tasaisesti: torstaina 10 000, perjantaina 20 000 ja lauantaina 30 000. (Härkönen, 2015.)

Ennakkotiedot eivät pitäneet paikkansa, sillä torstaina ja perjantaina kävijämäärät olivat suunnilleen samat - kuitenkin selkeästi yli ennako-odotusten. Raaka-aineet eivät riittäneet, jolloin Kerubi tilasi lisää tavaraa odottaen ennakkotiedoissa annettua suurinta kävijämäärää lauantaille. Kävijämäärä pysyi lähes samana ennakkotiedoista poiketen, joten ennakkotietoihin perustunut toiminta oli jonkin verran tappiollista. Ennakkotiedot olivat myös ristiriidassa, kun niitä verrattiin tavoitekävijämäärään (70 000 - 80 000). (Härkönen, 2015.)

Tämän lisäksi Kerubin työntekijät eivät olleet selvillä jätehuollon ohjeistuksesta, minkä vuoksi ravintola ei lajitellut ensimmäisenä tapahtumapäivänä jätteitään. Osa Kerubin tuottamasta yleisjätteestä lajiteltiin jälkikäteen. Tapahtuman oletettua suurempi kävijämäärä aiheutti myös ruuhkan. Näyttelyyn tarkoitetun parkkipaikan katu oli leikattu tapahtuman takia, mistä syystä liikenne kulki vain yhtä katua pitkin sisään ja ulos. Ruuhka pysäytti väliaikaisesti Kuopiontien liikenteen. (Farmari-näyttely aiheutti... Karjalainen, 2015.)

Sähköpostilla kerätyssä palautteessa yhteisenä huolenaiheena oli tapahtuman logistiikka. Se koettiin epämääräiseksi, koska tapahtuman rakennus- ja purkupäivinä piti liikkua eri porteista eri aikaan. Tähän ei ollut selkeää ohjeistusta, minkä lisäksi tapahtuman järjestämisessä toiminut henkilökunta oli kiireinen. Tämän lisäksi tarjottua trukkipalvelua ja informaatiota ei saatu hyödynnettyä tarpeeksi työvoimapulan takia. (Jääskeläinen, 2015) Konekenttien asemointia pidettiin myös puutteellisena, koska niiden kävijämäärässä oli selkeä ero. Tilanetta pyrittiin korjaamaan kuulutuksilla, mutta kävijämäärää ei saatu lisääntymään tapahtuman aikana. (Korkia-Aho, 2015.)

Lisäksi sähköjohdoille suunnitellut ylikulkusillat aiheuttivat ongelmia. Ne oli asetettu teille vinottain, joten isommilla autoilla yli ajaminen aiheutti haitallista heiluntaa. Tämä hidasti liikennettä koska ylikulkusilltoja ei oltu kiinnitetty, jolloin ylikulkusilta siirtyi helposti alueella kävelevän tai päältä ajavan ajoneuvon vaiku-

tuksesta. Näytteilleasettaja oli suoristanut ylikulkusillan omatoimisesti. (Jääskeläinen, 2015.)

Kuva 7. Sähköjohdolle suunniteltu ylikulkusilta Kuva: Joose Korhonen

5 Tulokset ja niiden tulkinta

Tapahtuman suunnittelun pääpaino oli ympäristövaikutusten minimoinnissa. Suurin osa haastatelluista kävijöistä ja näytteilleasettelijoista viihtyivät, ja osallistuisivat tapahtumaan uudestaan, mikäli se järjestettäisiin uudestaan Joensuuassa.

5.1 Dokumentointi

Suurin osa tapahtuman puutteista olisi voitu ennakoida, mikäli tapahtuman suunnittelussa olisi voitu hyödyntää edellisessä tapahtumassa kerättyjä tietoja.

ProAgria on katto-organisaatio, jonka yksiköt toimivat omina talousyksikköinä. Jokainen yksikkö joutuu suunnittelemaan tapahtuman aina itse, koska tapahtumansuunnittelun taloudelliset tiedot salataan. Tällöin yksiköt joutuvat suunnittelemaan tapahtuman joka kerta alusta asti. Edeltävissä tapahtumissa ilmenneitä puutteita ei voida ottaa huomioon, eikä toimintaa voida kehittää tehokkaammaksi. Tämä lisää tapahtumansuunnitteluun hukattuja resursseja.

Tapahtumansuunnittelun edistämiseksi yksiköiden tulisi tiivistää yhteistyötä jakamalla tapahtumasta luotua katselmusta. Dokumentoinnin pohjalta tulevaa tapahtumaa voisi suunnittelussa ennakoida edeltävien havaintojen mukaan. Se toisaalta yhtenäistäisi toimintatapoja ja varmistaisi joka tapahtumassa samankaltaiset, ympäristönsuojelun tasoa ylläpitävät menettelytavat.

5.2 Indikaattorit

Ympäristökatselmuksen ja ympäristöpolitiikan perusteella yksiköiden tulisi määritellä ympäristöpäämäärät, joihin se tulevissa tapahtumissa tähtää. Ympäristöpäämäärille tulisi luoda indikaattorit, jotta päämäärien toteutumista voidaan mitata. Ohessa taulukko 1, jossa esitetään esimerkkejä ympäristöpäämääristä käytettävistä indikaattoreista.

Taulukko 1. Indikaattoritaulukko

Tapahtumapäivät	2.8	3.8	4.8	yhteensä
Kävijät	X	X	X	<70 000
Näytteilleasettajat	417	417	417	417
Ravintolassa käyneet	X	X	X	X
Autojen määrä	X	X	X	X
Bussilippujen määrä	X	X	X	X
Sähkö	X/KwH	X/KwH	X/KwH	X/Kw
Rakennelmat	X	X	X	X
Vuokrateltat	X	X	X	X
Vessojen lukumäärä				X

Taulukko 2. Jätehuollon indikaattoritaulukko

Jätehuolto		
Jätelaji	Määrä (Kg)	Indikaattori
Biojäte	2,664.00	X/kävijä
Energiajäte	9,920.00	X/kävijä
Maito	4,520.00	X/eläin
Harmaavesi	1.50	X/eläin
Lanta (lähtenyt)	76,280.00	X/eläin
Kartonki	1,940.00	X/kävijä
Paperi	700.00	X/kävijä
Metalli	40.00	X/kävijä
Lasi	20.00	X/kävijä
Sekajäte	220.00	X/kävijä
Puujäte	4,300.00	X/rakennus

5.3 Markkinointi

Organisaation järjestämä massatapahtuma voi olla oleellinen imagoa kasvattava tekijä. Tämä vaatisi kuitenkin, että ympäristöasiat otettaisiin huomioon myös ulkoisessa viestinnässä. Esimerkiksi internetsivujen tieto tapahtuman ympäristöasioista ei ollut riittävä. Tapahtuman sivuilla tulisi kertoa välttämättömien aikalaulujen, asumisen ja näytteilleasettajien tietojen lisäksi esimerkiksi jätteenlajittelusta, ravintolatarjoilusta ja muista asiakkaan ja näytteilleasettajan näkökulmasta tärkeistä asioista ja yksityiskohdista. Tarkempi kuvaus tapahtumasta antaa kävijälle tapahtumasta läpinäkyvämmän imagon.

Tapahtumanjärjestäjän ilmaisemat arvot ja vastuu tapahtumassa ovat esimerkiksi toimia tapahtumassa vierailevalle. Toisaalta ProAgrian tulisi ilmaista ja kehittää ympäristövastuutaan ja kerätä palautetta niin kävijöiltä kuin myös näytteilleasettajilta.

5.4 Sisäinen viestintä

Tapahtumassa toimivien vapaaehtoisten työntekijöiden ja aliurakoitsijoiden ohjeistus olisi suositeltavaa antaa kirjallisena ohjekirjana, joka sisältäisi yleisesti tapahtuman työtehtävät. Näin jokaisella olisi näkemys tapahtuman kulusta, eikä tapahtumansuunnittelusta vastuussa olevat työntekijät pystyisivät kiinnittämään huomiota suurempiin kokonaisuuksiin. Esimerkiksi yrityksen pyrkimys hankkia sertifikaatti tapahtumalle voi olla myös työntekijää motivoiva tekijä.

5.5 Tapahtuman suunnittelu

Suosittelisin myös, että tulevaan tapahtumaan asetettaisiin suurempi määrä työntekijöitä tai tapahtumaa varten palkattaisiin aliurakoitsijoita. Tapahtuman rakentamis- ja purkuaikana näyttelyasettajien neuvonta ja riittävä työntekijöiden määrä tehostaa toimintaa, kun kaikilla on edellytykset toimia kerralla oikein.

Tapahtuman parkkialueet kannattaa jakaa useaan alueeseen, jotta liikennettä saataisiin hajautettua. Ruuhkan takia järjestetty pysäköinti Liperin lentokentälle vähensi ruuhkia, mutta lisäsi jatkuvaa liikennettä lentokentän ja tapahtuma-alueen välillä. Tapahtuman parkkialueiksi olisi voitu suunnitella esimerkiksi tapahtuma-alueen vieressä olevan Tiedepuiston parkkihalliin. Lisäksi ProAgria olisi voinut sopia poikkeuksellisesti katu- tai viheralueparkkeerauksesta kaupungin kanssa ylimääräisten ruuhkien estämiseksi. Pahimman ruuhkan aikana olisi voitu harkita Linnunlahdentien avaamista väliaikaisesti liikenteen ohjauksella.

Tapahtumassa olisi hyvä myös olla yleisesti tapahtumaa seuraava vastuuhenkilö, joka huomioisi tapahtuman epäkohtia. Tällöin viesti voitaisiin välittää suoraan tapahtuman johdossa olevalle taholle, joka voisi olla ympäristövastaava.

Ympäristövastaava voi olla johdossa toimiva henkilö tai muu ympäristöasiantuntija. Tapahtuman ympäristövastaava voisi myös olla tulevasta tapahtumasta vastaavan nimeämä henkilö. Näin katselmus olisi objektiivinen, minkä lisäksi tapahtuman dokumentoijalla olisi raportin perusteella kokemusta tapahtuman

järjestämisestä. Näin saataisiin jaettua arvokasta kokemusta tapahtuman suunnittelusta ja siitä aiheutuvista ympäristövaikutuksista. Ympäristövastaavan tulisi olla perehtynyt ympäristölainsäädäntöön, edellisistä tapahtumista saatuihin tietoihin sekä ympäristön seurantamenetelmiin (esimerkiksi ISO 14001).

5.6 Ehdotus ympäristöpolitiikasta

Ympäristöpolitiikassamme noudatamme kestävän kehityksen periaatetta, joka on yksi osa koko organisaatiomme arvoja. Toimintamme seuraa lainsäädäntöä sekä muita viranomaisvaatimuksia, joita toimintamme vaatii. Olemme selvittäneet toimintamme ympäristönäkökohdat ja ylläpidämme tietämystämme tapahtuman suunnittelua kehittäessä.

Ympäristönsuojelun tason ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kehitämme yhteistyötä muiden organisaatiomme yksiköiden kanssa. Tavoitteenamme on ympäristöohjelma, joka kehittää tapahtumiamme tapahtuman mittakaavasta piittaamatta. Sitoudumme kehittämään ympäristöasioitten ja tapahtumansuunnittelun hallintaan, sekä ympäristönsuojelun jatkuvaan parannukseen.

Tavoitteemme on tarjota tapahtumissamme vieraileville, kuin myös tapahtumissa esittäjänä toimiville tahoille tapahtuman, joka on kaikkia osapuolia miellyttävä kokonaisuus. Tapahtumamme tulee olla vastuullinen ja ympäristöystävällinen. Tulemme kiinnittämään huomiota ympäristöystävällisiin hankintoihin ja toimintaan.

Ympäristöpolitiikka perustuu opinnäytetyön tekijän havaitsemiin ympäristönäkökohtiin. Se sitouttaa tapahtumanjärjestäjän ympäristöohjelmaan ja kestävän kehityksen mukaiseen tapahtumansuunnitteluun.

5.7 A Greener Festival

Tapahtuman imagoa on myös mahdollista parantaa sertifikaatilla. Tapahtumille ei ole luotu virallista suomalaista sertifikaattia, mutta Euroopassa toimii kan-

sainvälisesti toimivia järjestöjä. Mielestäni Farmari -maaseutunäyttelylle on edellytykset hankkia sertifiointi.

Yritys on voittoa tavoittelematon järjestö, joka tarjoaa tietoa ja koulutusta tapahtuman ympäristöystävällisestä suunnittelusta. Yrityksen tarjoama ”A Greener Festival Award” on kehitetty vuonna 2007. Toiminta on kasvanut joka vuosi. Yritys lähettää kouluttamansa auditoijan tapahtumaan pientä korvausta vastaan. Yritys on ottanut ympäristöasiat huomioon palkinnon kriteerien mukaisesti. Järjestön kautta on myös mahdollista jakaa ja kerätä innovaatioita tapahtuman järjestämisestä ympäristöystävällisesti. Järjestö ei suorittanut sertifikaatinjakoa vuonna 2015, mutta jatkaa toimintaansa normaalisti tulevana vuotena 2016. (A Greener Festival [www](http://www.a-greenerfestival.fi) -sivut.)

6 Päätäntö

6.1 Tarkastelu

Opinnäytetyön tietoperusta käsitteli kestävän kehityksen ja ympäristöjärjestelmän hyödyntämistä ja käyttöönoton vaatimuksia organisaation työntekijästä johtoon. Ympäristöjärjestelmän perustana käytettiin ISO 14001 -standardia, koska se sisältää toiminnalle ominaisia onnistumisen mittaukseen yleisesti soveltuvia välineitä.

Työn tavoitteena on tarjota mitä tahansa suurtapahtumaa järjestävälle taholle välineet oman ympäristönsuojelun tason ja ympäristönäkökohtien tarkasteluun. Mielestäni raportissa antamillani välineillä tapahtuman ympäristönäkökohdat ja tapahtumansuunnittelun onnistuminen kestävän kehityksen näkökulmasta on mahdollista kartoittaa yrityksen johdon määrittämällä tarkkuudella.

Katselmuksen tekemisen haasteena on katselmuksen tekijän oma koulutus ja subjektiiviset käsitykset tapahtumansuunnittelusta. Toisaalta mikäli tapahtuma tähtää ympäristösertifikaattiin, katselmuksen tekijän tulisi olla ulkopuolinen alan

osaaja. Omien ympäristöasioiden kartoitus antaa kuitenkin yritykselle lähtötason, jolla yritys voi itse parantaa omaa ympäristönsuojelun tasoaan.

Ympäristökatselmukseen liittyvää sidosryhmien analyysiä ei ole sisällytetty opinnäytetyöhön muuten kuin haastattelun näkökulmasta. ProAgria järjesti tapahtumassa vieraileville kävijöille oman kyselyn tapahtumasta.

6.2 Menetelmän ja toteutuksen arviointi

Tapahtumassa tuotetun ympäristökatselmuksen luonti auditoinnin ja haastattelujen perusteella oli mielestäni toimiva tutkimusmenetelmä. Ympäristökatselmuksen tukena tehdyt haastattelut antavat objektiivisen näkemyksen tapahtuman suunnittelusta ja ympäristönäkökohdista. Tapahtuman suunnittelun arviointi olisi kuitenkin ollut tarkempi, mikäli osallistuminen tapahtuman suunnittelukoukuihin olisi ollut mahdollinen.

Tapahtuman jälkeen yrityksen kiinnostus opinnäytetyötä kohtaan loppui. Tämän vuoksi opinnäytteeseen suunniteltu johdolle suunniteltu haastattelu ja katselmus puuttuvat työstä kokonaan. ProAgrian tietoja sähkönkulutuksesta, tapahtumassa järjestetystä asiakaskyselystä, työohjeistuksista tai vastuuhierarkiasta ei saatu raporttiin, minkä vuoksi työstä puuttuu olennaisia tietoja. Työ on toteutettu täysin opinnäytetyön tekijän näkökulmasta ja keräämistä tiedoista. Tämän vuoksi työssä ei käsitelty yrityksen tapahtuman suunnittelussa asetettavia tai olemassa olevia ympäristöpäämääriä. Puuttuvilla tiedoilla ja haastatteluilla opinnäytetyön tuloksista tehdystä analyysistä olisi saatu kattavampi kokonaisuus, jossa olisi voitu käsitellä tarkemmin yrityksen ympäristövastuuta ja ympäristönsuojelun tasoa.

6.3 Virhemahdollisuudet

Tapahtuman auditoinnin pohjalta luotu haastattelu voi johtaa virheellisiin päätelmiin, mikäli auditoija tai haastateltavat eivät havaitse oikeita asioita tapahtumassa. Tätä virhettä on minimoitu haastatteluilla ja kuvatallenteilla. Haastattelu-

jen liian pieni otantamäärä ja haastateltavat voivat antaa väärän kuvan tapahtuman suunnittelusta. (Pohjola 2003, 190.)

Johdon katselmuksen, asiakaskyselyn, energiatietojen ja haastattelujen puute voi myös antaa väärän kuvan tapahtuman suunnittelusta. Joillekin tapahtumassa huomatuille ilmiöille ja rakenteellisille ratkaisuille voi olla ymmärrettävä selitys, joka ei selviä ulkopuoliselle auditoijalle ilman tapahtumanjärjestäjän näkemystä.

6.4 Kehityksen kuvaus

Opinnäytetyöni alkuperäinen aihe oli Ympäristösuunnitelma Farmari 2015 - maatalousnäyttelyyn. Sain aiheen ehdotuksena tulevalta ohjaajaltani. Otin ensimmäisen kerran yhteyttä lokakuussa tapahtumanjärjestäjään. Ehdotukseni jäi roikkumaan joksikin aikaa, koska tapahtuman rahoitusta ei ollut vielä selvitetty.

Tapasin näyttelypäällikön ja yrityksessä toimivan ohjaajani ensimmäisen kerran tammikuussa. Tapaamisen aikana minulle esitettiin tapahtuman suunnittelussa jo sovitut ennakkotiedot. Tiedustellessani opinnäytetyön tavoitteita kumpikin ilmaisi vain, että opinnäytetyön ”ei tulisi olla turha”. Ymmärsin toisin sanoen, että minulla on vapaat kädet suunnitella opinnäytetyö niin, että työstä tulisi tasokas. Tapahtuman lähestyessä opinnäytetyön tarkoituksesta tai tavoitteista ei muodostunut konsensusta. Aikataulullisista syistä ehdotin etukäteen luodun suunnitelman sijaan tehtäväksi auditoinnin, jonka pohjalta yritys pystyisi kehittämään toimintaansa.

Kartoittaessani mahdollisia lähteitä tapahtuman suunnittelusta ympäristöystävällisesti huomasin, ettei aiheesta ei ollut suomalaista informaatiota. Siksi haueuduin tutkimaan ulkomaisia lähteitä. Huomasin tutkiessani ympäristöystävällisen tapahtuman suunnitelmia, että tutkimani opukset ja etenkin Enviromental Handbook oli selkeästi ISO 14001 -standardiin verrattavissa. Tämän takia koin kyseisen standardin olevan erinomainen työn tarkoitusta miettien. Tapahtuman suunnittelusta ja ympäristöstä huolehtimisesta tulee löytää ensin lähtötaso, jon-

ka perusteella tulevaa tapahtumaa kehitetään. Ehdotukseni standardin hyödyntämisestä opinnäytetyöstä sai hyvää vastakaikua.

Tapahtumasta saamatta jääneet tiedot olisivat antaneet uusia näkökulmia tulosten tarkasteluun. Haastatteluiden ja suunnittelukokousten avulla työtä olisi voitu laajentaa suurempaan kokonaisuuteen. Työssä olisi voitu havainnoida yrityksen tapahtuman suunnittelussa syntyviä ympäristövaikutuksia, joihin voitaisiin ennakkosuunnittelulla vaikuttaa.

Työn parasta antia oli itse ympäristökatselmuksen ja haastattelujen tekeminen. Koska tapahtuman ympäristönäkökohdat olivat valmiiksi hyvällä tasolla, haastattelu antoi aivan uuden näkökulman opinnäytetyölle. ProAgria on asiantuntijajärjestö, jolla on jo valmiiksi näkemys ympäristöasioista oman tietämyksensä perusteella.

Raportin näkökohdat osoittautuivat hyvinkin yksinkertaisiksi asioiksi. Suurin osa tapahtuman suunnittelun virheistä oli helposti havaittavissa niin auditoinnin kuin myös haastateltujen näytteilleasettajien näkökulmasta. Huomasin haastattelujen ja asiakaspalautteen antavan aivan erilaisen näkökulman työlleni, mikä päättyi loppujen lopuksi olemaan tämän työn ”suola” ja auditoinnin tärkein tuki.

Tapahtumantekoon liittyvistä oppaista huomasin, että tapahtumien ympäristövaikutusten mittaaminen on vaikea prosessi. Yleisesti suur tapahtumien järjestämiseen käytetty oli noin viikko tai kaksi: rakennus-, tapahtuma- ja purkuaika. Ihmiset olivat erittäin kiireisiä ja kävijöitä saapui suurina määrinä. Tapahtuman ympäristövaikutuksista ei voi saada konkreettista ja objektiivista dataa muuten kuin laskujen tai haastattelujen sekä yleisen katselmuksen kokoonpanon muodossa. Ympäristösuunnitelma ei itsessään ole kuin tapahtumansuunnittelun tukiväline. Tämän vuoksi koin tapahtuman suunnittelun etukäteen olevan avain ympäristöystävälliseen tapahtumaan. Kaikkia tapahtuman ympäristövaikutuksia ei voida ehkäistä itse tapahtuman aikana. Onkin tärkeää, että tapahtuman katselmuksen perusteella luodut ennakkosuunnitelmat ovat olemassa. Toisaalta tapahtumasta kerätyt tiedot ovat tärkeä tuki, kun tulevaa tapahtumaa järjestetään.

Opinnäytetyöni on tehty itsenäisesti. Se on ollut pitkä prosessi ja ongelmanratkaisutyö, jossa minun on täytynyt itse löytää opinnäytetyölleni merkitys. Koin asiakaspalvelukokemuksestani olevan hyötyä haastattelutilanteissa ja tuntemattomien ihmisten kohtaamisessa. Toisaalta työn ja tapahtumansuunnittelun edetessä pystyin rakentamaan työlle omasta mielestäni sopivan kokonaisuuden.

Lähteet

Elintarvikelaki 23/2006.

FARMARI 2015 -MAATALOUSNÄYTTELY JÄRJESTETÄÄN JOENSUUSSA. 2015.<https://www.proagria.fi/ajankohtaista/farmari-2015-maatalousnayttely-jarjestetaan-joensuussa-858>. 7.9.2015.

Haimakainen, T. 2015. Asentaja. Guru Entertainment Oy. Haastattelu 3.4.2015.

Härkönen, M. 2015. Kerubi Oy:n edustaja. Haastattelu 27.8.2015.

Internet. 2015. <http://www.farmari.net/>. 8.9.2015.

Jääskeläinen, L. & Syrjänen, O. 2014. Maankäyttö- ja rakennuslaki. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Jääskeläinen, M. 2015. Hannunkone Oy:n edustaja. Haastattelu 26.8.2015.

Järjestyslaki 612/2003.

Jätelaki 646/2011.

KHO 13.2.2012 T 251

KHO 2003:2

KHO 2005:1

Kauhanen, M. 2015. Henkilöstöpäällikkö. Haastattelu 28.8.2015.

Kokoontumislaki 530/1999.

Korkia-Aho, J. 2015. Toimittaja. Suomalainen Maaseutu. Haastattelu. 27.8.2015.

Kuusiniemi, K., Ekroos, A., Kumpula, A., & Vihervuori, P. 2013. Helsinki: Sano-ma Pro Oy.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999.

Meegan, J. 2010. Sustainable Event Management: A Practical Guide. USA: Earthscan.

Mobiilisovellus. 2015. <http://www.farmari.net/content/kartat>. 8.9.2015.

Näytteilleasettajille. 2015. <http://www.farmari.net/naytteilleasettajille>. 8.9.2015.

Näyttelytarjonta. 2015. <http://www.farmari.net/nayttelyntarjonta>. 8.9.2015.

Our common future. 1987. <http://www.un-documents.net/wced-ocf.htm>. 25.9.2015.

Pelastuslaki 379/2011.

Pesonen, H.–L., Hämäläinen, K, & Teittinen, O. 2005. Ympäristöjärjestelmän rakentaminen: Suunnittelu, Toteutus ja seuranta. Helsinki: Talentum.

Pulkkinen, M. 2015. Bioenergian asiantuntija. ProAgria. Haastattelu. 3.5.2015

Rohweder, L. 2004. Yritysvastuu – kestävä kehitys organisaatiotasolla. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Tapahtuma-alueen kartta. 2015. <http://www.farmari.net/content/kartat>. 8.9.2015.

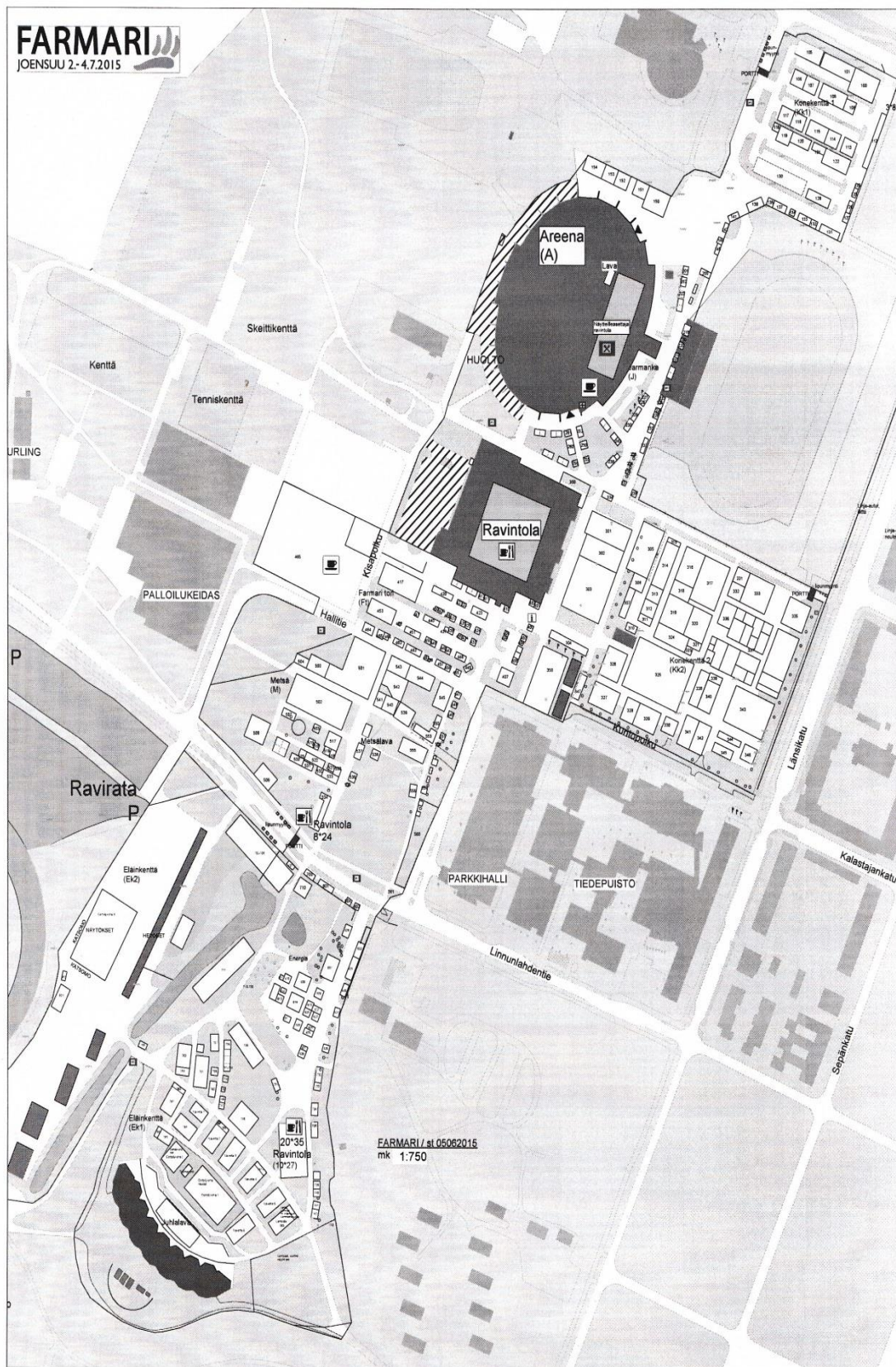
Tapamme toimia. 2015. <https://www.proagria.fi/tietoa-proagriasta/tapamme-toimia>. 25.8.2015.

Terveystensuojelulaki 763/1994.

Tietoa ProAgriasta. 2015. <https://www.proagria.fi/tietoa-proagriasta>. 7.9.2015.

Who are we. 2015. <http://www.agreenerfestival.com/about-us/>. 7.9.2015.

Ympäristönsuojelulaki 527/2014.

9/16/2015

Ohjeita näyttelyvieraille | Farmari

Asiaa ja elämyksiä

c

Ohjeita näyttelyvieraille

Etusivu / Näyttelyvieraille /

Saapuminen Farmari 2015-näyttelyyn

Lataa lähestymiskartta tästä linkistä.

Etäparkki lentokentällä

Erityisesti Kuopion suunnalta saapuvien kannattaa hyödyntää Lentokentän etäparkkia. Opastus etäparkkiin Kuopion tieltä. Etäparkista on nonstop kuljetus klo 9.30 alkaen näyttelyalueelta etäparkkiin lähtien klo 17.30.

Dogsitterit palveluksessa

Jätä koirasi Dogsitterien huomaan, kun tulet näyttelyyn. 4h:n dogsitterit pitävät hyvää huolta koirista Yliopistonkadun portilla ja Raviradan läheisyydessä. Alueelle ei päästet ennakoon sovitussa ohjelmanumeroissa esiintyvät paimen- ja esityskoirat.

Majoitustarjous

- Original Sokos Hotel Kimmelin majoitustarjous 4.-5.7.2015 ajalle alk. 54,50€ hlö/2hh/vrk.
- Tarjous sisältää majoituksen, aamiaisen, lipun farmarimessuille, illatsaunan ja uima-altaan käytön ja sisäänkäynnin Kimmelin iltaravintoloihin.
- Varaukset Joensuun Sokos Hotellien myyntipalvelusta p. 020 1234 660 tai sales.kimmel@ Sokoshotels.fi. Varauuskoodi on Farmari. Farmarin aikaan Kimmelissä esiintyvät

Tiedostot:

Lähestymiskartta Joensuuhun ja Farmari 2015 näyttelyalueelle

esittelee monipuolisesti maataloutta ja maaseutua. Maatalousnäyttelyssä kohtaavat niin ammattilaiset, alan harrastajat kuin kuluttajatkin. Farmari on kesän kohokohta!

meille palautetta

Näyttelyn järjestää

tytä, olemme palveluksessasi!

3 palautetta

Näyttelypäällikkö Anu Pesonen
anu.pesonen@proagria.fi
040 301 2436

Copyright ProAgria 2014. All rights reserved.

Farmari 2015 2.-4.7.2015, Mehtimäenaukio 2, 80100 Joensuu

<http://www.farmari.net/content/ohjeita-nayttelyvieraille>

1/1

9/16/2015

Ohjeita näytteliasettajille | Farmari

Asiaa ja elämyksiä!

Ohjeita näytteliasettajille

Etusivu / Näytteliasettajille / 1

Majoitusvaraukset

- **Näyttelyaikaisista majoitusvarauksista** huolehtii Karelia Expert / Arja Hukkanen arja.hukkanen@kareliaexpert.fi p. 050 528 9634
- **Matkailuauto - ja telttamajoitusta** näyttelyalueen välittömästä läheisyydestä Linnunlahden leirintäalueelta. Katso tiedot www.linnunlahti.fi. Tiedustelut sales@linnuni133.
- Haluatko näyttelyn ajalle laadukasta **mökkimajoitusta** n. 40 min. päästä Joensuusta? Käy katsomassa www.santasreindeers.fi Laukkalan Mökit / Jussi Laukkanen p. 05 Pielisen rannalla. Myös minibussi käytössä.

Näyttelyrakentaminen

Farmarin virallisena näyttelyrakentajana toimii MSP Event Oy. www.msp.fi, info@msp.fi, Pekka Niemelä 0400 686 901

Näytteliasettajat voivat tilata messurakenteet, -kalusteet, otsalaudat ym. suoraan yrittäjältä.

Näyttelyrakentajalta on saatavilla myös ulko-osastoille erikokoisia telttoja alkaen 2mx2m, 3mx3m jne.

Näyttelyrakenteiden tilaukset 10.4.2015 mennessä. Lataa vuokratilustekuvasto (PDF)

Farmari-lehti

Farmari-lehti ilmestyy 26.6. Varaa mainostilasi, ja ole mukana 100 000 kpl suurjakeilussa. Lataa lehden mediakortti alla olevasta linkistä.

Näytteliasettajien ravintola Joensuu Areenassa

- salaattipöytä ja piirakka tai pieni suolainen / 10 euroa
- Menu noutopöydässä 12 €
- salaattipöytä: kolmea salaattia
- salaattinkastiketta
- leipää ja voita
- vettä ja maitoa

Torstai 2.7.

- paistetut muikut, perunamuhennosta ja tillikastiketta

Perjantai 3.7.

- kyttyölihapöyköitä, ja perunamuhennosta

Lauantai 4.7.

- pintasavustettua porsaanniskaa, maahumala-olutkastiketta ja villiyrteillä maustettuja paahtoperunoita

Kasvisruokana tarjoamme nokkoshernepihviä, perunamuhennosta ja koiranputkimajoneesia

Näkyminen Farmarissa 2.-4.7.2015

Näytteliasettajat näkyvät luettelona farmari.net -sivuilla (www.farmari.net/nayttelyvieraille/naytteliasettajat)

Maaseudun Tulevaisuuden mukana jaettavasta Farmari-lehdestä ja Sanomalehti Karjalaisen välissä jaettavasta liitteestä löytyvät myös näytteliasettajien luettelot osasto

Lisäksi on mahdollista saada vielä lisätilaa rajoitusti seuraavista kohteista:

Farmarin tauluTV:t porteilla

Farmarin sisäänuloporteille tulee infotaulut, joissa on kerrottu yleistietoa näyttelystä; kartat, näytteliasettajaluettelot, ohjelmat, infopiste, ensiapu jne. Infotauluihin on rajoitusti näkyvyyttä. Sama materiaali näkyy kaikissa infotauluissa. TauluTV:n kuvaruudun koko: leveys 1920 pikseliä, korkeus 1080 pikseliä.

Mainos toimitetaan valmiina jpg-muodossa: marko.natri@proagria.fi. Aiheksentään teksti TAULUTV MAINOS. Mainoksen hinta on 200 euroa + alv. Mainos näkyy koko näyt

<http://www.farmari.net/content/ohjeita-n%C3%A4ytteliasettajille>

9/16/2015

Ohjeita näytteliasettajille | Farmari

materiaalit viimeistään 25.6.

Farmarin nettisivuille

Näytteliasettajat voivat esitellä omaa tuotantoa/ osastoa/ tarjouksia näyttelytarjonta -osiossa näyttelyvieraille. Tieto näkyy kuvana koko sivun leveydeltä.

Kuvan koko nettisivuille
leveys 940 pikseliä ja
korkeus 400 pikseliä, resoluutio 72.

Nettisivuille tuleva mainos toimitetaan jpg-muodossa marko.natri@proagria.fi. Mainoksen hinta heti sivulle laitosta alkaen 150 euroa + alv. Varaus ja materiaalit viimeistään

Aitamainos

Jos yritykselläsi on valmis banderolli, hyödynnä sitä Farmarin aitamainoksena. Hinta on 200 e/ mainos (max 3 juoksumetriä) + alv. Varaustieto viimeistään 25.6. anu.pesonen@proagria.fi
Kaikki mainospaidat laskutetaan näyttelyn jälkeen.

Tiedostot:

- 📎 Näytteliasettajasehdot 2015
- 📎 Farmari lehden mediakortti
- 📎 Farmari 2015 Exhibitor terms and conditions
- 📎 Lähestymiskartta Joensuuun ja Farmari näyttelyalueelle
- 📎 Näyttelyalueen kartta
- 📎 Joensuu Areenan pohjakartta

esittelee monipuolisesti maataloutta ja maaseutua. Maatalousnäyttelyssä kohtaavat niin ammattilaiset, alan harrastajat kuin kuluttajatkin. Farmari on kesän kohokohta!

meille palautetta

Näyttelyn järjestää

pyytää, olemme palveluksessa!

a palautetta

Näyttelypäällikkö Anu Pesonen
anu.pesonen@proagria.fi
040 301 2436

Copyright ProAgria 2014. All rights reserved.

Farmari 2015 2.-4.7.2015, Mehtimäenaukio 2, 80100 Joensuu

NÄYTTILLEASETTAJAEHDOT**1. FARMARI 2015 –MAATALOUSNÄYTTELY**

Järjestäjä: ProAgria Pohjois-Karjala ry Paikka: Mehtimäen ulkoilualue, Joensuu Areena ja Joensuun laulurinne.

Aika: 2.-4.7.2015 Aukioloajat: to-la klo 10 – 17. Hintoihin lisätään voimassa oleva alv %, ellei toisin mainita.

www.farmari.net

2. NÄYTTILLEASETTAJAT JA MYNTIOIKEUDET

Farmari 2015 on avoin kaikille teollisuutta, kauppaa, maa- ja metsätaloutta harjoittaville yrityksille, muille maaseutuyrityksille sekä yhteisöille ja järjestöille. Järjestäjä varaa oikeuden rajata makeisten, ruuan, juomien, kahvin, jäätelön ja muiden kioskituotteiden ym. myynnin erillissopimuksella. Maksuttomien maistiaisten pienimuotoinen jakaminen on mahdollista. Ruokien ja juomien laajamittainen ilmaistarjonta ei ole sallittua. Näyttelyosastolla esillä ja myynnissä olevat tuotteet sekä maistiaiset on esitettävä ilmoittautumisen yhteydessä. Näyttelyjärjestäjä pidättää itselleen oikeuden päättää myyntioikeuksista ja myytävistä tuotteista. Näyttelleasettaja ei saa luovuttaa osastoa tai osaa siitä kolmannelle osapuolelle ilman näyttelyjärjestäjän lupaa.

3. PAIKANVUOKRAT

Osastoihin ja niihin liittyvät tiedustelut: farmari.myynti@proagria.fi, näyttelypäällikkö Anu Pesonen p. 040 301 2436

3.1 Ulko-osastot

Ulkoalueilla paikanvuokran perusmaksu on 670 € (sisältää 25 m²:n osaston).

Osastojen vuokrat:

Osaston pinta-ala	Vuokra alarajalla	Vuokra alarajan ylittävältä osalta
25-99 m ²	670 €	5,25 €/m ²
100-199 m ²	1065 €	5,00 €/m ²
200-499 m ²	1565 €	4,75 €/m ²
500 m ² -	2880 €	4,25 €/m ²

3.2 Sisäosastot Joensuu Areena

Rakentamattoman sisäosaston perusmaksu on 350 € + 50 €/m². Mahdolliset sähkö- ja vesi- sekä puhelin- ja dataliittymät laskutetaan erillisen hinnaston mukaan (kts. kohdat 8 ja 9). Liittymät tilataan ilmoittautumisen yhteydessä. Katso rakentamishojeet kohta 18.

3.3 Farmarin Tori

Farmarin Torin myyntipaikat: 4mx4 m (hinta 600 €), 3mx3 m (hinta 400 €) ja 2mx2m (hinta 250€)

3.4 Jarmanka -tori

Pääasiassa pohjoiskarjalaisille elintarvikeyrityksille, –suoramyyjille ja käsityöyrityksille varattu alue. Jarmanka -torilla voi myydä kotiin vietäväksi pakattuja tuotteita. Farmari pidättää itsellään oikeuden päättää paikkojen määrästä, osastoista ja myytävistä tuotteista. Jarmankan myyntipaikat: 4mx4 m (hinta 600 €), 3mx3 m (hinta 400 €) ja 2mx2m (hinta 250€).

Kaikkien osastojen paikkavuokraan (Alv 0%) sisältyy :

- Yksi esittelijäkortti paikanvuokran täyttävän onlinisäverotonta 200 euroa kohti. Farmarin Torilla ja Jarmanka-torilla kolme esittelijäkorttia 4mx4m paikkaan ja kaksi esittelijäkorttia 3mx3m ja 2mx2m paikkaa kohti. Lisäkortin hinta on 12,00 €.
- Paikoitus näyttelleasettajille varatulla P-alueella (rajoitettu määrä autoja).
- Tarvittaessa huoltoajokortti osaston huoltoon klo 17:00 -08:30 välisenä aikana (elintarvikekuljetuksiin voi saada huoltoajokortin, joka oikeuttaa huoltoajoon näyttelyalueelle myös näyttelyn aukioloaikana).
- Yleinen siivous- ja vartiointipalvelu.

4. ILMOITTAUTUMINEN

Näyttelleasettajaksi ilmoittautuminen tapahtuu osoitteessa: farmari.net. Ilmoittautuminen päättyy 31.3.2015. Jos tilaa riittää, ilmoittautumisia otetaan vastaan tämän jälkeenkin. Määräaikaan ilmoittautuneiden tiedot ovat näyttelyluettelossa.

NÄYTTELYSOPIMUS JA PAIKKOJEN MÄÄRÄÄMINEN

Näyttelyjärjestäjä varaa itselleen oikeuden päättää osallistumisoikeudesta ja osastojen sijoittelusta näyttelyssä. Osastojen sijoitteluun vaikuttaa ilmoittautumisjärjestys, näyttelleasettajien toivomukset, osaston suuruus ja näyttelyn teemat. Paikkojen lopullinen sijoittaminen alkaa huhtikuussa 2015. Kun ilmoittautuminen hyväksytty ja näyttelypaikka sijoitettu, näyttelleasettajalle lähetetään hyväksymisilmoitus ja kartta, johon on merkitty osaston sijainti. Näyttelyjärjestäjä varaa itselleen oikeuden paikanmuutoksiin, jos siihen on näyttelyn rakentamisen ja kokonaisuuden kannalta perusteltuja syitä. Näyttelypaikkojen sijoittelusta vastaa näyttelypäällikkö Anu Pesonen.

5. MAKSUEHDOT JA MAHDOLLINEN OSASTOPAIKAN PERUMINEN

Näyttelypaikan maksu on suoritettava 14 vrk:n kuluessa hyväksymisilmoituksen ja laskun lähettämisestä. Mikäli paikanvuokra ei ole maksettu eräpäivään mennessä, näyttelyjärjestäjällä on oikeus luovuttaa paikka toiselle näytteilleasettajalle. Kaikissa tilanteissa näyttelypaikan maksu on oltava maksettuna ennen rakentamisen aloittamista ja tarvittaessa todennettavissa näyttelytoimistossa. 5.6.2015 alkaen peritään 50 % osastopaikan hinnasta, mikäli näytteilleasettaja peruuttaa näyttelyyn ilmoittautumisensa.

6. NÄYTEILLEASETTAMINEN JA RAKENTAMINEN SEKÄ PURKAMINEN

Näytteilleasettaja sitoutuu noudattamaan osaston rakentamisessa ja turvallisuudessa näyttelyjärjestäjän rakentamishotetta. Näytteilleasettajat vastaavat itse osastonsa rakentamisesta, sisustamisesta ja purkamisesta. Farmarin virallisena näyttelyrakentajana toimii MSP Event Oy, www.msp.fi, info@msp.fi, Pekka Niemelä 0400 686 901

Rakentamis- ja purkuaiakataulut: Joensuu Areena: Rakentaminen alkaa to 25.6. klo 7.00. Rakentaminen päättyy ke 1.7. klo 23.00 mennessä. Osastojen purkaminen voidaan aloittaa la 4.7. klo 17.00. Osastot on purettava ma 6.7 klo 18.00 mennessä.

Ulkoalueet: Kotieläinkentän rakentaminen alkaa ma 22.6 klo 8.00. Rakentaminen päättyy ke 1.7. klo 21.00. Purku alkaa la 4.7. klo 17.00 ja päättyy ma 6.7. klo 18.00. **Muut ulkoalueet:** rakentaminen voi alkaa ma 29.6 klo 8.00. Rakentaminen päättyy ke 1.7. klo 21.00. Purku alkaa la 4.7. klo 17.00 ja päättyy ma 6.7. klo 18.00. Mikäli osaston purku ja poiskuljetus ei tapahdu määräajassa, näyttelyn järjestäjällä on oikeus purattaa osasto näytteilleasettajan kustannuksella. Näytteilleasettajat vastaavat itse omalla osastollaan tarvittavien lupien hankkimisesta. Havaintoesityksille ja niiden yleisölle on varattava riittävästi tilaa omalta osastolta. Näyttelyyn tuotavien eläinten on täytettävä eläinlääkintäviranomaisten asettamat vaatimukset ja eläinten tuonnista näyttelyyn on sovittava erikseen näyttelyjärjestäjän kanssa. **Yhteydenotot eläinasioissa:** Anna Liimatainen p. 040 301 2421.

7. TURVALLISUUS, VAKUUTUKSET, ILMOITUKSET JA VARTIOINTI

Paloturvallisuuden suhteen on noudatettava yleisiä voimassa olevia säädöksiä ja ohjeita sekä näyttelyn järjestäjän rakentamishotetta. Näytteilleasettaja vastaa osastollaan turvallisuusmääräysten noudattamisesta sekä huolehtii itse tarpeellisista vakuutuksista. Näyttelyn järjestäjä vastaa yleisestä palosuojelusta ja järjestää ajalla 22.6. – 6.7.2015 näyttelyn yleisen vartioinnin vastaamatta kuitenkaan mahdollisista vahingoista, katoamisista ja näyttelyosastoilla sattuvista tapaturmista. Näyttelyn järjestäjä ei vastaa luonnonilmiöiden aiheuttamista vahingoista. Näyttelyn turvallisuuspäällikkönä on **Jari Tammikumpu** p. 0500 771707. (lisätietoa kohta 18)

8. SÄHKÖ JA VESI

Sähkö- ja vesiliittymä on tilattava ilmoittautumisen yhteydessä. Näyttelyn järjestäjä rakennuttaa tarvittavat liittymät osastojen viereen. Osastojen sisäiset sähköasennustyöt näytteilleasettaja voi teettää näyttelyn hyväksymällä sähköasennusliikkeellä, joka veloittaa suoraan näytteilleasettajaa. Kaikki sähköverkkoon liitettävät sähkölaitteet tulee olla CE-merkittyjä. Sähköliittymä on hankittava tarvittavan tehon mukaan. Mikäli havaitaan ylikuormitusta, peritään tarvittavan sähköliittymän hinta kaksinkertaisena. 31.3.2015 jälkeen varattu sähkö- tai vesiliittymä on saatavissa vain, jos se on mahdollista jo suunnitellusta jakeluverkosta. Omien liittymien vetäminen ja sähkön jakaminen on kielletty.

Sähkö veloitetaan osastolla olevan sulakekoon mukaisesti kulutuksineen (hintoihin lisätään alv):

		Maksimiteho		Hinta €+ alv
Areena	1-vaihe	2 kW	1 x10A	200
Ulko-osastot	1-vaihe	2 kW	1x10A	200
	1-vaihe	3 kW	1x16A	420
	3-vaihe	10 kW	3x16A	750
	3-vaihe	16kW	3x25A	1300

Vesiliittymä 650€, vesipiste osaston vieressä. **Tiedustelut:** rakennusmestari Raimo Saarelainen. p. 040 301 2447

9. TIETOLIKENNEYHTEYDET

Ulko-osastot: WLAN/LAN 4G päätelaitteella. **Joensuu Areena:** WLAN, Mahdollisuus myös kiinteään yhteyteen. Enintään 5 yhtäaikaista käyttäjää/yhteys. Ulko-osastojen ja Joensuu Areenan yhteyksien tilaukset ilmoittautumissivuston kautta. Datayhteyden hinta 250€ / kpl.

Tiedustelut: IT -asiantuntija Marko Natri p. 040 301 2427.

10. ASIAKASKORTIT JA RUOKAILU

Näytteilleasettajat voivat tilata ennakoon kertakäyntiin oikeuttavia asiakaskortteja 15 €/ kpl (sis alv).
 Ruokalippujen hinnat 10€ ja 12€ (sis alv), Kahvilippu: kahvi ja suolainen tai makea kahvileipä 4,50€/ kpl (sis alv).
 Asiakaskortit sekä ruoka – ja kahviliput voi tilata Farmarin ilmoittautumishojelman kautta.
Asiakaskortti- sekä ruoka- ja kahvilipputiedustelut: Kirsi Peuhkurinen p. 040 301 2437.

11. ESITTELIJÄKORTIT

Esittelijäkorttia saa käyttää vain näytteilleasettajan näyttelyosastolla työssä oleva henkilö. Korttiin on merkittävä sekä yrityksen että esittelijän nimi, eikä sitä saa luovuttaa toisen henkilön käyttöön.

12. RAKENTAJAKORTIT

Rakentajakortit ovat voimassa näyttelyn rakentamisen ja purkamisen ajan. Näytteilleasettaja saa rakentajakortit käyttöönsä ilmoittautuessaan näyttelytoimistoon paikannäyttöä varten.

13. AUTOJEN PAIKOITUS

Tapahtuma-aikana autoja ei saa pysäköidä näyttelyalueelle. Näytteilleasettajille on varattu paikoitusalue näyttelyalueen vierestä. Paikat täytetään saapumisjärjestyksessä.

14. PUHTAANAPITO

Näyttelyssä on järjestetty jätteiden kierrätys. Näyttelyjärjestäjä huolehtii yleisestä puhtaanapidosta alueella. Näytteilleasettaja vastaan oman osastonsa siivouksesta ja jätteistä.

15. MAJOITUS

Näyttelyn majoituksesta vastaa Karelia Expert Oy, **Arja Hukkanen** arja.hukkanen@kareliaexpert.fi puh. 050 528 9634. Asuntoautopaikotukset: **Päivi Riikkinen**, paivi@lunnunlahti.fi. puh. 040 033 3133

16. NÄKYVYYS NÄYTTELYSSÄ

Näyttelyjärjestäjä tarjoaa näytteilleasettajille mahdollisuuden mainoskuulutuksiin, aita- ja screenmainoksiin, painettavaan näyttelyoppaaseen ja ProAgria Itä-Suomi lehteen sekä farmari.net nettisivuille. Alustavat varaukset tehdään ilmoittautumishojelman kautta.

17. SITOUS OSALLISTUMISEHTOIHIN

Lähetämällä ilmoittautumisen näytteilleasettaja sitoutuu noudattamaan näitä osallistumisehtoja, rakentamishojetta (kts. kohta 18) ja muita näyttelyjärjestäjän antamia ohjeita. Mikäli ohjeita ei noudateta, näyttelyjärjestäjällä on oikeus sulkea osasto. Näytteilleasettaja hyväksyy näyttelyjärjestäjän toimenpiteet, joihin tämä näyttelyalueella välttämättömän järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä häiriötilanteen poistamiseksi ja näyttelysopimusten ehtojen noudattamiseksi joutuu turvaamaan joko järjestyksenvalvojen tai viranomaisien avulla. Näytteilleasettaja vastaa kaikesta henkilökuntansa tai samoissa näyttelytiloissa työskentelevien tai toimivien sivustallisten henkilöiden aiheuttamista haitoista, vahingoista ja sopimusrikkomuksista. Suoritus- ja lainkäyttöpaikkana pidetään molemminpuolisesti Joensuun kaupunkia. Ylivoimaisen esteen sattuessa näyttelyjärjestäjä pidättää itselleen oikeuden osastopaikkojen siirtämiseen uusiin tiloihin näyttelyalueella tai näyttelyn siirtämiseen tai peruuttamiseen.

18. TURVALLISUUS JA RAKENTAMINEN OHJEISTUS

Näytteilleasettaja on velvollinen noudattamaan yleisiä palo- ja työturvallisuusmääräyksiä, osallistumisehtoja ja rakentamishojetta sekä ilmoittamaan ne osastonsa suunnittelijoille ja rakentajille. Jokaiselta osastolta on selvittävä näytteilleasettajan nimi, joka vastaa näyttelyjärjestäjälle annetusta tiedoista.

Turvallisuusmääräykset:

Osaston suunnittelijan on huolehdittava, että näyttelyrakenteet ovat riittävän lujia ja turvallisia. Viranomaisilla tai näyttelyjärjestäjällä on oikeus puuttua turvallisuutta vaarantaviin yksityiskohtiin. Työkoneiden ja laitteiden tulee täyttää työturvallisuusmääräykset. Jos näyttelyosastolla käytetään tai esitellään paloturvallisuutta mahdollisesti vaarantavia laitteita, on nämä ilmoitettava selkeästi ilmoittautumisen yhteydessä. Osastoilla ei pääsääntöisesti saa säilyttää palavia nesteitä eikä kaasuja. Mattojen pitää olla paloa levittämättömiä (luokka L). Kattamiseen käytettyjen kankaiden sekä verhoukseen käytettyjen tekstiilien tulee olla palokyllästettyjä (syttymisherkkyysluokka 1). Areenan sisäosastoja ei saa kattaa. Aiheutuneet palohälytykset Areena veloittaa näytteilleasettajalta. Tarkemmat ohjeet tulevat ilmoittautumisen jälkeen.

Rakentamishojheet:

Näyttelyalueella olevaa kiinteää tai irtainta omaisuutta ei saa vahingoittaa. Kaikenlainen kiinnittäminen hallien katto-, lattia-, pilari- ja seinärakenteisiin on ehdottomasti kielletty. Rakennusten seiniin ja lattioihin ei saa lyödä nauloja tai kiinnittää ripustimia. Rakenteiden on oltava itsekantavaa tyyppiä. Mikäli näyttelyesineen paino ylittää 1000 kg/m², sen sijoittamisesta on neuvoteltava järjestäjän kanssa ja käytettävä suojalevyjä. Areenan seinillä olevien mainosten peittäminen on kielletty. Näyttelykenttää ei saa kaivaa tai muuten vahingoittaa.

Näytteilleasettaja vastaa aiheuttamastaan vahingostaan ja korvaa ne. Osastoa ei saa sisustaa tai tuotteita esitellä siten, että se aiheuttaa häiriötä, turvallisuusriskiä tai vahinkoa naapuriosastoille tai yleisölle. Vahvistinlaitteiden tai melua, pölyä, kaasuja ja hajuja aiheuttavien laitteiden sekä kentän pintaa rikkovien koneiden käyttö on sallittu vain näyttelyjärjestäjän luvalla. Ulko-osastoilla yli 10 m ja sisäosastoilla yli 3,5 m korkeiden rakenteiden pystyttämisestä sovitaan erikseen. Näytteilleasettajan on huolehdittava osastoltaan pakkausten, rakennusjätteiden, roskien ym. siirto jäteastioihin/-lavoihin. Osastolle varatun sähköliittymän käyttö on sallittu vain ko. osastolla. Jokainen näytteilleasettaja vakuuttaa itse näyttelyesineensä ja osastonsa.

Farmari näyttelyyn ilmoittautuneille lähetetään erillinen näytteilleasettajaopas ennen näyttelyyn saapumista.

19. YHTEYSTIEDOT

ProAgria Pohjois-Karjala, Torikatu 9A , PL 5 80101 Joensuu, puh. 040 301 2436, www.farmari.net,
farmari.myynti@proagria.fi, etunimi.sukunimi@proagria.fi

Yhteyshenkilöt:

Näyttelyjohtaja Eero Parviainen 040 301 2435

Näyttelypäällikkö, viestintä Anu Pesonen 040 301 2436

Rakennuspäällikkö Raimo Saarelainen 040 301 2447

Näyttelytoimisto näyttelypaikalla Joensuu Areenassa avautuu ke 24.6.2015 klo 8.

Näyttelyyn tulevat tavarat voi toimittaa 24.6 alkaen osoitteella:

Joensuu Areena: Mehtimäenaukio 2, 80100 Joensuu

Näyttelyjärjestäjä pidättää itsellään oikeuden näytteilleasettajaehtojesi muutoksiin.

1. Oliko tapahtumansuunnittelussa huomioitu ympäristönäkökohtia (jätehuolto, logistiikka, sähkönjakelu jne.)?
2. Miten ProAgria ohjeisti tapahtumaansa:
 - a. käyttitkö farmarin nettisivuille kirjoitettua ohjeistusta?
 - b. Saitteko ohjeita muualta, esim sähköpostin kautta,
 - c. tapahtumapaikalla? Minkälaisia?
 - d. Oliko tapahtumasta saadut ennakkotiedot riittävät?
 - e. Onnistuivatko rakennus-purkamispäivät aikataulutuksen ja logistiikan puolesta?
 - f. Mitä muuta informaatiota olisitte tahtoneet tietää etukäteen?
3. Huomasitteko tapahtumansuunnittelussa puutteita?
4. Muuta huomautettavaa tapahtumasta?
5. Oletko halukas jatkossakin osallistumaan vastaaville messuille?